

ความรู้คือ
ประทีป

ISSN 0125-8583 ฉบับที่ ๔ / ๕๒

เที่ยวงานภูเขาทอง

ส.พลายน้อย

ถ้า

จะพูดถึงชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยในสมัยแรกตั้งกรุงรัตนโกสินทร์ คือเมื่อย้ายพระนครข้ามฟากจากกรุงธนบุรี มาตั้งทางฝั่งตะวันออกแล้ว ก็เชื่อแน่ว่าจะอยู่กันอย่างเจียบสงบ เพราะพื้นที่ทางฝั่งตะวันออกเป็นทุ่งนาเว้งว่าง มีบ้านเรือนชาวนาอยู่น้อยหลังห่างๆ กัน วัดเก่าแก่ที่อยู่กลางทุ่งและเป็นที่รู้จักกันดีเมื่อครั้งสร้างกรุงคือ **วัดสระเกศ**

วัดสระเกศ อยู่ต้นทางที่จะเข้าไปสู่พระนครมาแต่ครั้งกรุงธนบุรี เมื่อสมเด็จพระนารายณ์มหาราชเสด็จกลับจากเขมรเข้ามาปราบจลาจลในกรุงธนบุรี เมื่อวันที่ ๖ เมษายน ๒๓๒๕ นั้น ได้ทรงหยุดพักสระพระเกศตามพระราชประเพณีที่วัดนี้ และหลังจากเสวยราชสมบัติแล้วได้บูรณะปฏิสังขรณ์ใหม่ พระราชทานนามว่า **วัดสระเกศ**

วัดสระเกศ ซึ่งแต่เดิมอาจจะอยู่ในป่าสะแกกลางทุ่ง แต่มีสระน้ำใหญ่ เมื่อกระบวนพ่อค้าเกวียนผ่านมาก็ได้อาศัยน้ำในสระอาบกิน เป็นชุมชนที่ไม่เจียบเหงาจนเกินไปนัก ต่อมาเมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก โปรดให้ขุดคลองรอบกรุง ตั้งแต่วัดเชิงเลน (บพิตรพิมุข) ไปออกวัดสังเวชวิศยารามขึ้นแล้ว คลองนี้ผ่านวัดสระเกศ และเป็นคลองที่มีบ้านเรือนตั้งอยู่หนาแน่น ผู้คนจึงไปทำบุญที่วัดสระเกศกันมาก มีเรือแจวเรือพายไปมาไม่ขาด แต่ก็ยังไม่ปรากฏว่าได้มีงานเทศกาลสำคัญอันใดเกิดขึ้นที่วัดนี้

ครั้นต่อมาโปรดให้ขุดคลองใหญ่เหนือวัดสระเกศขึ้นอีกคลองหนึ่ง พระราชทานนามว่า **คลองมหานาค** คลองนี้ปรากฏในจดหมายเหตุโทรว่า “ปีมะเส็ง จ.ศ. ๑๑๕๙ (พ.ศ. ๒๓๔๐) ขุดคลองมหานาค” โดยมีพระราชประสงค์ที่จะให้เป็นที่พักสำหรับประชาชนชาวพระนคร จะได้ลงเรือไปประชุมเล่นเพลงและสักวาในฤดูน้ำ

ถ้าพิจารณาจากพระราชพงศาวดาร ก็พอจะสรุปได้ว่า ชุมชนคลองมหานาคหรือชุมชนวัดสระเกศ เป็นชุมชนแห่งแรกในสมัยรัตนโกสินทร์ ที่พระเจ้าแผ่นดินโปรดให้มีสถานที่สำหรับประชาชนได้พักผ่อนสนุกสนานด้วยการเล่นเพลงพื้นบ้านและการตั้งชื่อว่า **คลองมหานาค** ตามชื่อคลองมหานาคที่อยู่ชยา ก็เป็นการปลูกสำนึกจิตวิญญาณของชาวกรุงเก่าให้กลับฟื้นขึ้นมาอีก เพราะชาวกรุงเก่านิยมเล่นเพลงและสักวาในฤดูน้ำที่เป็นเวลาว่างจากการทำไร่ไถนา

การที่จะให้ผู้คนมาชุมนุมร้องเล่นเพลงอะไรต่างๆ นั้น ก็จะต้องมีเหตุจูงใจให้เกิดความศรัทธา สิ่งจูงใจสำหรับคนไทยก็ไม่มีอะไรดีไปกว่าการบุญการกุศล วัดสระเกศได้ชื่อว่าเป็นวัดหลวง มีพระพุทธรูปสำคัญ การประกาศเชิญชวนให้คนมาไหว้พระ จึงเหมาะกับศรัทธาอยู่มาก และการเดินทางมาที่วัดก็สะดวกทั้งทางบกทางน้ำ ผู้ที่มาทางเรือก็ได้ร้องเล่นเพลงตามถนัด จึงจัดเป็นเทศกาลไหว้วัดทางน้ำขึ้น

ครั้นถึงรัชกาลที่ ๓ มีพระราชศรัทธาบูรณะปฏิสังขรณ์วัดวาอารามต่างๆ ภายในพระนครสำเร็จเป็นอันมากแล้ว มีพระราช

สารบัญ

- ๒ เที่ยวงานภูเขาทอง
- ๖ เณรมหาวชิราวุธจอมกษัตรา พระมหาเจษฎาราชเจ้า
- ๑๔ จากภูผาสู่มหานคร
- ๒๐ ท่องเที่ยวดูเทียนทั่วไทย
- ๒๖ รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อ
- ๓๐ ปกิณกะพลังงาน
- ๓๔ ประทีปปริทรรศน์

อาร์. เอ็ม. คูเปอร์

ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ

มงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล

กรรมการและผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์

กิตติยาดี นิลวรรณ

ผู้จัดการสื่อสารสัมพันธ์

วาสนา ประสิทธิ์จตุระกุล

บรรณาธิการ

โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๓๗๘

e-mail : th-vnt@exxonmobil.com

บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

๓๑๕๕/๑๗-๒๙ ถนนพระราม ๔

ต.ป.ณ. ๑๘๙ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๐๐๐

www.esso.co.th

ดำริถึงวัดสระเกศว่าควรจะสถาปนาให้งดงาม จึงโปรดให้พระยาศรีพิพัฒน์รัตนราชโกษา เป็นแม่กองทำพระปรางค์ใหญ่องค์ ๑ ถึงแม้จะไม่สำเร็จดังพระราชประสงค์ แต่ก็ทรงพระราชทานนามไว้ว่า “**พระเจดีย์ภูเขาทอง**” เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อคลองมหานาคที่รัชกาลที่ ๑ พระราชทานนามไว้ จะได้เป็นอนุสรณ์สถานระลึกถึงคลองมหานาคและพระเจดีย์ภูเขาทองครั้งกรุงศรีอยุธยา แต่โดยเหตุที่พระเจดีย์สร้างไม่เสร็จ คนเห็นเป็นแต่กองอิฐหิม่าจึงพากันเรียกแต่คำว่าภูเขาทอง ติดปากมาจนถึงทุกวันนี้

แต่เดิมนั้นวัดสระเกศด้านริมคลองรอบกรุงยังไม่มีบ้านเรือนปลูก มีแต่ศาลาหน้าวัดเหมือนอย่างวัดริมน้ำทั่วๆ ไป ผู้ที่มาทำบุญทางเรือก็จอดเรือไว้ที่ท่า ศาลาปลูกเรียงรายไว้หลายหลังพอที่จะนั่งพักได้อย่างสบาย มีแม่ค้าพายเรือขายของกันอยู่ชวักชวัก และโดยเหตุที่วัดสระเกศเป็นชุมชนใหญ่และอยู่ใกล้ตลาดสะพานหัน ผู้คนก็ย่อมจะมาเที่ยวกันอยู่อย่างเนืองแน่น

กล่าวโดยสรุปหลังจากรัชกาลที่ ๑ ทรงปฏิสังขรณ์วัดสระเกศกับขุดแต่งคลองมหานาคและบริเวณใกล้เคียงเรียบร้อยในปี พ.ศ. ๒๓๔๘ นั้นแล้ว ได้โปรดให้มีการฉลองวัดสระเกศในเดือนสิบสองปีนั้น เป็นงานใหญ่มีการมหรสพฉลองถึงเจ็ดวัน มีต้นกล้วยพุกฤษ์ ทรงโรยทาน จุดดอกไม้ไฟทั้งบนบกและในน้ำ

ที่สำคัญคือได้เริ่มงานตามพระราชดำริ โปรดให้พระราชวงศานุวงศ์แต่งเรือประพาส ร้องดอกสร้อยสักราบบรรเลงเครื่องดุริยางคดนตรีขึ้นเป็นแบบอย่าง ซึ่งเข้าใจว่าจะได้ถือเป็นต้นแบบในปีต่อมา

ในสมัยแรกทีเดียวเข้าใจว่าจะมีแต่เพียงการเล่นดอกสร้อยสักราบ ซึ่งเป็นการร้องโต้ตอบกันระหว่างหญิงกับชายที่นั่งอยู่ในเรือ ในเวลาที่สิ้นแสงแดดแล้ว ครั้นต่อมาคงจะเห็นว่าในตอนกลางวันว่างอยู่น่าจะมีการเล่นอย่างอื่นให้เป็นการสนุกครึกครื้น คนที่มาเที่ยวจะได้ไม่เหงา จึงได้จัดให้มีการแข่งเรือเพิ่มขึ้นอีกอย่างหนึ่งดังกลอนกล่าวไว้ว่า

“แต่ก่อนนั้นหน้าวิหารลงท่ามหานาค
น้ำก็มากเดือนสิบสองน้ำนองไหล
มีเรือแข่งเล่นกันสนั่นไป
คลองก็ใหญ่เว้งว่างสำอองตา”

ที่ว่าคลองมหานาคเป็นคลองใหญ่นั้น ก็เพราะต่อมาโปรดให้ขุดขยายกว้างเพื่อเรือพระที่นั่งจะได้กลับลำได้สะดวก

อย่างไรก็ตาม งานภูเขาทองวัดสระเกศ น่าจะเป็นที่นิยมมากขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๔ ด้วยพระบาทสมเด็จพระจอม-

เกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำริเห็นว่าพระปรางค์ใหญ่ที่รัชกาลที่ ๓ ทรงสร้างและพังลงมานั้นไม่ควรปล่อยให้ทิ้งไว้ให้เป็นกองอิฐอยู่ จึงโปรดเกล้าฯ ให้พระยาศรีพิพัฒน์ฯ เป็นแม่กอง พระยาราชสงครามเป็นนายช่างทำการซ่อมแซมเป็นภูเขา ก่อพระเจดีย์ขึ้นไว้บนยอด พระราชทานนามใหม่ว่า **บรมบรรพต** เป็นจุดเด่นเพิ่มขึ้นและมีถนนบำรุงเมืองเป็นถนนใหญ่ผ่านวัด ทำให้การคมนาคมสะดวกทั้งทางน้ำและทางบก หลวงพรหมประกาศ (วร) ได้แต่งกลอนไว้เมื่อพ.ศ. ๒๔๓๓ ตอนหนึ่งว่า

“เรื่องบูรณการเก่าภูเขาทอง
ริมเขตคลองมหานาคฟากอาราม
แต่ก่อนเป็นที่สำราญการกุศล
ประชุมชนชาวเราชาวสยาม
ไม่ว่าใครไพร่ผู้ดีและชีพรามณ์
มาประณามนอบน้อมจอมเจดีย์
สับุรุษสุดศรัทธาก็มามาก
ดูหลากหลายเหนือใต้ในกรุงศรี
ทั้งบนน้ำเฮฮาเสียงพาทย์
ถึงการปีแล้วมาเล่นเป็นอัตรา
บ้างบรรเลงเพลงเรือเหลือเสนาะ
ฟังไพเราะวามแว่วเสียงแจ้วจำ
บ้างร้องรับขับลำสำมะนา
สักรवादอกสร้อยเทียวลอยเรือ
แล้วร้องข้าเจ้าหงส์ลงเล่นน้ำ
วิบากกรรมจำจิตต้องติดเฝือ
บ้างเคล้าคลอเรือเรียงเข้าเคียงเรือ
แล้วเชิญเชื้อสัพยอกเข้าหยอกกัน
แต่ก่อนเก่าชาวนครจรทั่ว
เทียวเล่นหัวปรีดีเปรมเกษมสันต์
ท่านผู้เฒ่าเล่าให้ฟังว่าครั้งนั้น
อภิวันท้ไหวเจดีย์ทุกปีไป”

ตามกลอนเข้าใจว่าน่าจะหมายถึงการสร้างพระเจดีย์ในสมัยรัชกาลที่ ๔ สำเร็จเป็นต้นมา ก็มีประชุมไหว้พระเจดีย์ไม่เคยขาด แต่ต่อมาภายหลังก็คงจะเสื่อมโทรมไปจะด้วยเหตุใดไม่ทราบชัด ครั้นสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงดำรงราชานุภาพมาดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศึกษาธิการเมื่อ

พ.ศ. ๒๔๓๓ ได้ทรงดำริให้มีงานประจำปี ที่บรมบรรพตขึ้นใหม่ คงจะได้กราบบังคมทูลให้ทรงทราบ จึงได้พระราชทานพระเชี้ยวแก้วจำลองที่พระเจ้ากรุงสิงหลในเกาะลังกาถวายเป็นพระราชบรรณาการมาให้ประชาชนได้บูชานมัสการ

ในครั้งนั้นท่านเจ้าคุณพระธรรมทานาจารย์ (จุ่น) เป็นเจ้าอาวาสวัดสระเกศมีความปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง เกณฑ์ผู้คนแผ้วถางหญ้าที่ขึ้นรอบภูเขาทองให้เตียนแล้วบอกกล่าวพ่อค้าแม่ค้าให้มาออกร้านขายของ โดยกำหนดเริ่มงานเป็นครั้งแรกในวันขึ้น ๑๓ ค่ำเดือน ๑๒ ปีชาล ร.ศ. ๑๐๙ ตรงกับวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๓๓ ในวันแรกนี้เชิญพระเชี้ยวแก้วจำลองจากห้องกุษามาลาในพระบรมมหาราชวังขึ้นประดิษฐานบนพระยานุมาศ ตั้งกระบวนแห่มาตามถนนบำรุงเมืองมีกลอนกล่าวไว้ใน “นิราศบรมบรรพต” ตอนหนึ่งว่า

“มีกระบวนหลวงแห่แต่ในวัง
พร้อมสะพรั่งมาด้วยช่วยส่งเสริม
ทรงมังกรต่างต่างตามอย่างเดิม
ทั้งเพิ่มเติมคู่แห่แล้วไล
กลองชนะสังข์แตรก็แห่เสียง
เดินรายเรียงเคียงคู่ดูไสว
ทั้งจามรชอนตะวันเป็นหลั่นไป
พระตั้งในยานุมาศลิลาศมา
ขึ้นประดิษฐานไว้ในเจดีย์
สถิตที่ม้าหมู่ดูสง่า
สาธุชนคนไปไหวบูชา
มีศรัทธาต่างต่างไม่ว่างเว้น”

สรุปว่า เทศกาลงานไหว้พระวัด
สระเกษแต่เดิมมีสามวันคือ วันแรกแห่
พระเขี้ยวแก้วจากพระบรมมหาราชวังมา
ประดิษฐานบนบรมบรรพตมีสวดมนต์เย็น
ฉันเช้า ในวันรุ่งขึ้น ๑๔ ค่ำ มีเทศนา
ปุจฉาวิสัชนาสามรรมาสน์เรื่อง พระมาลัย
วันขึ้น ๑๕ ค่ำ มีเทศนาเรื่องพระเวสสันดร
การออกร้านขายของได้เริ่มมีมา
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๓๓ นั้นแล้ว เช่น ลูก
โป่ง และของกินของเล่นอื่นๆ ในปีต่อๆ มา
ก็สรรหาของแปลกๆ มาจัดแสดง เช่น มี
พวกแขกน่านกแก้วมาแสดงแบบละครสัตว์
คือ ให้เล่นชิงช้าโหนตัวห้อยหัว ควงไฟ
นำคนเตี้ยสูงมาให้ดู คนเตี้ยชื่อนางสาว

ทองม้วนคนสูงชื่อนางสาวพรหมา นอกจาก
คนก็มีสัตว์ต่างๆ เช่น งูสองหัว หมูไม่มี
หาง มีแปดขาหน้าคล้ายช้าง ที่คนชอบดู
เห็นจะเป็นละครลิง ในสมัยรัชกาลที่ ๖ นั้น
คำดูแพง เด็ก ๕ สตางค์ ผู้ใหญ่ ๑๐ สตางค์
มีแสดงกันหลายโรง

การแห่พระเขี้ยวแก้วจำลองเข้าใจ
ว่าจะเลิกเมื่อรัชกาลที่ ๕ ทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้บรรจุพระสารีริกธาตุไว้ใน
พระเจดีย์ที่บรมบรรพตเมื่อวันที่ ๒๓
พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๔๒ คือในครั้งนั้น
รัฐบาลอินเดียได้มีหนังสือทูลเกล้าฯ ถวาย
พระสารีริกธาตุที่ขุดได้ จึงทรงพระกรุณา
โปรดเกล้าฯ ให้พระยาสุขุมณีนวินิตออกไป
รับ แล้วอัญเชิญมาประดิษฐานไว้ใน
พระเจดีย์ดังกล่าว

งานภูเขาทองถือเป็นงานวัดที่ใหญ่
ที่สุดในสมัยนั้น เพราะเป็นวัดใหญ่ การ
ไปมาสะดวก เป็นงานสนุกของชาวบ้าน
คนที่มียาาก็ได้ไหว้พระทำบุญตามศรัทธา
หนุ่มสาวก็มีโอกาสได้ใกล้ชิดสนทนากัน
เด็กๆ ก็ได้ดูการละเล่นตามอัธยาศัย
และที่ถูกต้องก็คือ ได้ซื้อของเล่น ซึ่งดู
เหมือนจะมีมากกว่าอย่างอื่น เด็กๆ ไป
เที่ยวงานวัดแทบจะทุกคนจะต้องซื้อหมวก
แขก อวูฐที่ทำด้วยกระดาษ และของเล่น
อื่นๆ ดิดตัวกลับบ้าน ใครมีของเหล่านี้
ก็ได้ไอ้อวดกันได้ว่า ได้ไปเที่ยวงานภูเขา
ทองมาแล้ว

เรื่องของงานภูเขาทองตามที่กล่าว
มาข้างต้น เป็นการเล่าถึงความเป็นมา
โดยสังเขปว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุไร และ
เปลี่ยนแปลงมาอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้
ทราบถึงวัตถุประสงค์ดั้งเดิม ซึ่งเข้าใจได้
ว่าในปัจจุบันจะลืมนั่นกันไปหมดแล้ว

Golden Mount Fair

The Golden Mount Fair at Wat Saket started in the period of King Rama I after the renovation of this old temple and the excavation of Mahanak canal to relive the exuberant lifestyle of the Ayutthaya era.

The Golden Mount is an artificial hill constructed under King Rama III (1824-51). When the king tried to build a chedi, it collapsed because of the soft soil beneath. It was King Rama IV (1804-68) who crowned the new hill with the intended chedi.

In early Rattanakosin era, the Golden Mount Fair at Wat Saket was the biggest temple fair.

ส.พลายน้อย (สมบัติ พลายน้อย)

นักเขียนอาวุโสที่มีผลงานรวมเล่มกว่า ๑๐๐
เล่ม ทั้งด้านประวัติบุคคลสำคัญ ประวัติศาสตร์
เรื่องน่ารู้ สารานุกรม วรรณคดี นิทาน ฯลฯ
ปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้รับรางวัลเกียรติคุณ จาก
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
เป็นผู้ใช้ภาษาไทยดีเด่น และได้รับรางวัล
“นักเขียนอมตะ”

เฉลิมพระเกียรติ จอมกษัตรา พระมหาเจษฎา ราชเจ้า

นยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น พระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่งแห่งพระบรมราชจักรีวงศ์ ทรงพระปรีชาสามารถมากมายรอบด้าน จนแทบไม่น่าเชื่อว่าจะมีอยู่ในบุคคลคนเดียวกัน ทั้งด้านการเมือง การปกครอง การพระศาสนา การต่างประเทศ การศึกษา อักษรศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม สถาปัตยกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทางด้านเศรษฐกิจและการค้าขาย พระมหากษัตริย์องค์อันใหญ่หลวงของพระองค์ได้ก่อให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และความเจริญรุ่งเรืองแก่ประเทศเป็นอเนกประการ ทว่า ในปัจจุบัน ผู้ที่รับรู้และกล่าวขวัญถึงพระบรมราชคุณูปการของพระองค์ยังมีอยู่น้อย เมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ ทางราชการโดยคณะรัฐมนตรี ได้มีมติให้ถวายพระราชสมัญญามหาราชในพระมหากษัตริย์พระองค์นั้นว่า ‘พระมหาเจษฎาราชเจ้า’ แปลว่า พระเจ้าแผ่นดินผู้เป็นใหญ่ โดยก่อนหน้านั้น ได้กำหนดให้วันคล้ายวันพระราชสมภพของพระองค์ ซึ่งตรงกับวันที่ ๓๑ มีนาคมของทุกปี เป็นวันสำคัญของชาติ คือ ‘วันที่ระลึกมหาเจษฎาบดินทร์ พระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว’

วิสุทธิจิตรา วานิชสมบัติ

..พวกเราพี่น้องทุกคน
เคยฟังแม่เล่ามาตั้งแต่
เด็ก ๆ ว่า พระเจ้าแผ่นดิน
พระองค์นี้อาภัพ
ทรงทำคุณประโยชน์
แก่ประเทศมหาศาล
แต่คนไม่ค่อยรู้จัก
เป็นตัวอย่างของบุคคล
ผู้ปิดทองหลังพระ
และแม่ก็เล่าตลอด
เรื่องเงินถุงแดง
ฉันฟังมาตั้งแต่เด็ก ๆ
เห็นว่าคนรุ่นเก่า
ท่านคิดอะไรได้ไกล ๆ
ที่ไม่น่าเชื่อ
คนเราเวลานี้สิ
ที่กลับคิดไม่ออกไปไกล ๆ
เท่านั้น

พระดำรัสสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ
เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาส
ราชนครินทร์ องค์อุปถัมภ์มูลนิธิเฉลิม
พระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้า
อยู่หัว*

* พระดำรัสเล่าประทานเป็นการส่วนพระองค์แก่
นายวิษณุ เครืองาม อธิบดีรองนายกรัฐมนตรี หนึ่งใน
ในวิทยาการของงานวัน เสวนาเรื่อง ‘นนทบุรีคู่
บารมีมหาเจษฎาบดินทร์’ ที่สมาคมสร้างคุณค่าใน
ประเทศไทย อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี
(จากบทความ ‘สมเด็จพระมหาเจษฎาบดินทร์
พระบรมราชานุสาวรีย์ ร.3 ศูนย์รวมใจชาวนนทบุรี’
ของ เชตวัน เตือประโคน)

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และเจ้าจอมมารดาเรียบ ซึ่งต่อมาได้รับการเฉลิมพระอิสริยยศกิติ์ขึ้นเป็น สมเด็จพระศรีสุริเยศจักรีย์ สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง เสด็จพระราชสมภพ ณ พระราชวังเดิม กรุงเทพมหานครในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ ๑ เมื่อวันที่จันทร์แรม ๑๐ ค่ำ เดือนสี่ ปีมะแม ตรงกับวันที่ ๓๑ มีนาคม พุทธศักราช ๒๓๓๐ มีพระนามเดิมว่า พระองค์เจ้าชายทับ เมื่อประสูติ สมเด็จพระบรมชนกนาถยังทรงดำรงพระราชอิสริยยศเป็น สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร และพระราชมารดา ยังดำรงพระฐานันดรศักดิ์เป็น หม่อมหม่อมราชวงศ์จึงทรงดำรงพระอิสริยยศเป็น หม่อมเจ้าทับ หลานเธอในรัชกาลที่ ๑ ตามราชประเพณีว่า ด้วยพระยศเจ้านายในราชสกุลกำหนดไว้ว่า ราชกุมารีในเจ้าฟ้าที่ประสูติแต่สามัญชน มีพระยศเป็นหม่อมเจ้า

พระองค์ทรงเป็นหลานปู่พระองค์ใหญ่ ซึ่งสมเด็จพระบรมอัยการีราช (พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช) ทรงโปรดปรานยิ่งนัก ความที่ทรงมีความละม้ายมั่นทั้งวงพระพักตร์ พระลักษณะท่าทาง และพระวรกายเป็นที่

พระบรมราชานุสาวรีย์
กองพลทหารที่ ๑๑
รักษาพระองค์

รู้จักทั่วไป เมื่อสมเด็จพระบรมชนกนาถได้เสด็จขึ้นครองราชสมบัติ เป็นพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ในพุทธศักราช ๒๓๕๖ แล้ว โปรดให้สถาปนาขึ้นทรงกรมเป็นพระเจ้าลูกเธอกรมหมื่นเฉษฎาภินันท์ ด้วยพระปรีชาญาณในศาสตร์หลายแขนง ทำให้เป็นที่ทรงไว้วางพระราชหฤทัยเป็นอย่างยิ่ง ถึงกับโปรดให้ทรงงานต่างพระเนตรพระกรรณ อาทิ การแต่งสำเภาหลวง

บรรทุกสินค้าออกไปค้าขายกับต่างประเทศ โดยเฉพาะกับจีน ประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง มีรายได้เข้าประเทศเป็นกอบเป็นกำ และทรงนำเงินกำไรส่วนพระองค์ขึ้นหม่อมเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระบรมชนกนาถอยู่เนื่องๆ เป็นเหตุให้ตรัสเรียกพระองค์ว่า ‘เจ้าสัว’ เสมอมา

ในขณะเดียวกัน ทรงมีพระราชมติชราเลื่อมใสในบวรพุทธศาสนาและฝึกฝนการบุญการกุศลอย่างยิ่ง เนื่องจาก

พระรูปรัชกาลที่ ๓
ในปราสาทพระเทพบิดร

พระอัยยาคยังดงามและนำพระราชหฤทัย
โอบอ้อมอารี จึงทรงเป็นที่นิยมยกย่อง
สรรเสริญโดยทั่วหน้า ครั้นสมเด็จพระบรม
ชนกนาถเสด็จสวรรคต ในพุทธศักราช
๒๓๖๗ บรรดาพระบรมวงศานุวงศ์ เสนา-
บดี และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ได้พร้อมใจ
กันเชิญพระองค์เสด็จขึ้นครองสิริราชสมบัติ
เป็นพระมหากษัตริย์รัชกาลที่ ๓ แห่งกรุง
รัตนโกสินทร์ ในพระบรมราชจักรีวงศ์
เมื่อวันพุธที่ ๒๑ กรกฎาคม พุทธศักราช
๒๓๖๗ ด้วยเหตุที่ทรงเป็นพระโอรสองค์
ใหญ่ มีพระวิญญูเฉลียวฉลาด และเคยทรงว่า
ราชการต่างพระเนตรพระกรรณในสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวมาช้านาน

เมื่อเสด็จขึ้นเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ
แล้ว ทรงอุทิศพระวรกายในการบริหาร
ราชการงานแผ่นดิน และบำเพ็ญพระราช
กรณียกิจอันทรงคุณประโยชน์แก่ชาติบ้าน
เมืองเป็นอเนกประการ ทรงจัดระเบียบ
การปกครองในประเทศ โปรดให้ตั้ง 'บ้าน'
ในท้องที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและ
ภาคตะวันออกเฉียงใต้เป็น 'เมือง' รวม ๒๕
เมือง เช่น ตั้งบ้านหนองคายเป็นเมือง
หนองคาย บ้านภูเวียงเป็นเมืองภูเวียง
 เป็นต้น โปรดให้มีการสักและการลง

ทะเบียนสำรวจจำนวนพลเมือง เพื่อสรร
หากำลังรับใช้ชาติ และผู้สมควรเสียภาษี
แก่ทางการ และทรงพระราชวินิจฉัยข้อ
ราชการและตัดสินด้วยพระองค์เอง โปรด
ให้ตั้ง 'กลองวินิจฉัยเกร์' ณ ทิมดาบ
กรมวังในพระบรมมหาราชวังไว้ให้ราษฎร
ที่มีทุกข์ร้อนมาตีร้องฎีกา แล้วโปรดให้มี
การสอบสวนชำระความตามคำร้องทุกข์
ทรงตรากฎหมายปราบปรามโจรผู้ร้าย
และผู้หากินโดยมิชอบ ทั้งยังโปรดให้
ปราบปรามฝิ่นอย่างจริงจังเด็ดขาด ด้วย
ทรงใฝ่พระราชหฤทัยบำบัดทุกข์บำรุงสุข
แก่ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินเป็นอย่างยิ่ง แม้เมื่อ
มีการขยายตัวของบ้านเมือง เกิดมีเมือง
ใหญ่ขึ้นมากมาย พระองค์ก็ได้ทรงทำนุ
บำรุงให้มีความเจริญทัดเทียมกันกับใน
ส่วนกลาง บ้านเมืองและราษฎรภายใต้ร่ม
พระบรมโพธิสมภาร จึงมีแต่สันติสุขและ
ความสมบูรณ์พูนผลตลอดรัชกาล

ทรงธำรงรักษาความมั่นคงของ
ประเทศ โดยยึดถือศักดิ์ศรีของประเทศ
เป็นสำคัญ ทรงป้องกันและปราบปราม
ข้าศึกที่แผ่อิทธิพลเข้ามาทำลายความ
สงบสุขทั้งภายในและภายนอกพระราช
อาณาเขต โดยโปรดให้สร้างป้อมปราการ
ตามปากแม่น้ำสำคัญและหัวเมืองชายทะเล

เพิ่มเติมหลายป้อม มีการต่อเรือรบทุก
ประเภทรวมทั้งเรือกำปั่นแบบฝรั่งขึ้นมา
เพื่อป้องกันรักษาพระนครและค้าขาย
โปรดให้ขุดคลองเพิ่มขึ้นหลายสายเพื่อ
เป็นเส้นทางคมนาคมในยามสงบ และเป็น
ทางลัดในยามสงคราม สร้างและสะสม
อาวุธยุทโธปกรณ์อย่างพร้อมพรัง เป็น
การเตรียมบ้านเมืองให้พร้อมรับมือกับอริ
ราชศัตรูที่มารุกรานอยู่เสมอ ทรงปราบ
ปรามทั้งเมืองลาว เมืองญวน ตลอดจน
หัวเมืองปักษ์ใต้ และหัวเมืองทางตะวันตก
ลงได้อย่างราบคาบ พระองค์ทรงพระ
ปรีชาญาณในการวิเคราะห์สถานการณ์
ทางการเมือง และทรงตัดสินพระราช
หฤทัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเสมอ การ
ทำศึกสงครามที่ต้องทำตลอดทั้งรัชกาล
ไม่ได้มีผลกระทบกระเทือนต่อสถานภาพ
การเงินของประเทศแต่อย่างใด เพราะทรง
จัดระเบียบเศรษฐกิจไว้อย่างเรียบร้อย

การค้าขายกับต่างประเทศ ทำเงิน
รายได้เป็นกอบเป็นกำ สามารถนำมาใช้
บำรุงแผ่นดิน ป้องกันประเทศ บำรุงพระ
ศาสนา และบริหารราชการด้านอื่นๆ ได้
อย่างบริบูรณ์เต็มที่ ทั้งในรัชสมัยของ
พระองค์เองตลอดจนถึงรัชสมัยต่อมา
เรียกได้ว่า เป็นยุคที่ประเทศมีความมั่นคง
ทางเศรษฐกิจยิ่งกว่ายุคใดๆ ในสมัย
รัตนโกสินทร์ ทรงปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
ระบบการเก็บภาษีอากรครั้งใหญ่ ทรงส่ง
เสริมให้ราษฎรชำระภาษีด้วยเงินตรา
แทนการชำระด้วยสิ่งของและแรงงาน
ภาษีที่เรียกเก็บ ได้แก่ จังกอบ อกร ฤชา
ส่วย ภาษี เงินค่าราชการจากพวกไพร่
เงินค่าผูกปี่ข้อมือเงิน และภาษีที่ตั้งขึ้นมา
ใหม่ ๓๘ ประเภท ที่สำคัญคือ ทรงยกเลิก
การผูกขาดการเก็บภาษีสินค้าบางประเภท
มอบให้เอกชนทำสัญญาผูกภาษีหรือ
ประมูลผูกขาดไปจัดการเรียกเก็บจาก
ราษฎรแทน เกิดเป็นระบบ 'เจ้าภาษีนาย
อากร' ขึ้น และยังมีรายได้จากการเก็บ
ภาษีการค้าจากชาวต่างชาติ ได้แก่ ภาษี
เบ็กร่อง ภาษีขาออก และการค้าแบบผูก
ขาดของพระคลังอีกส่วนหนึ่ง

ลานพลับพลา
มหาเจษฎาบดินทร์

ด้วยพระปรีชาญาณเห็นการณ์ไกล และหลักการประหยัดที่ทรงยึดถือ แม้ว่าจะมีรายได้เข้ามาในประเทศสูงมากก็ตาม หากทรงนำพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์ อันเป็นเงินกำไรซึ่งทรงเก็บหอมรอมริบจากการค้าสำเภามาตั้งแต่ครั้งรัชกาลก่อน เป็นเงินรวม ๔๐,๐๐๐ ชั่ง (๑ ชั่งเท่ากับ ๘๐ บาท) ใส่ในถุงผ้าสีแดง เก็บไว้ใช้ในราชการแผ่นดินคราวจำเป็น เรียกว่า ‘เงินถุงแดง’ ทรงแยกเงินเป็นถุง ถุงละ ๑๐ ชั่ง ตีตราปิดปากถุงเก็บไว้ในหีบกำปั้นข้างพระแท่นบรรทม จึงเรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า ‘เงินพระคลังข้างที่’ เป็นที่มาของคำว่า ‘พระคลังข้างที่’ ที่ใช้กันในเวลาต่อมา ทรงมีพระราชปรารภให้แบ่งเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ ชั่ง ไปสร้างและทำนุบำรุงวัดวาอารามต่างๆ ที่ชำรุดเสียหายและวัดที่สร้างค้างอยู่ ทั้งในและนอกพระนคร ดังพระดำรัสมอบ หมายพระราชภารกิจในราชการแผ่นดินเกี่ยวกับเรื่องวัดต่างๆ ไว้ว่า

‘ทุกวันนี้คิดสละห่วงใหญ่ให้หมด อาลัยอยู่แต่วัด สร้างไว้ใหญ่โตหลายวัดที่ยังค้างอยู่ก็มี ถ้าชำรุดทรุดโทรมไปจะไม่มีผู้ช่วยทะนุบำรุง เงินในพระคลังที่เหลือจบบ้างใช้ราชการแผ่นดิน มีอยู่ ๔๐,๐๐๐ ชั่ง ขอสัก ๑๐,๐๐๐ ชั่งเถิด ถ้าผู้ใดเป็นเจ้าของแผ่นดินแล้ว ให้ช่วยบอกแก่เขาขอเงินรายนี้ให้ช่วยทะนุบำรุงวัดที่ชำรุดและการวัดที่ยังค้างอยู่นั้นเสียให้แล้วด้วย’

เงินส่วนที่เหลืออีก ๓๐,๐๐๐ ชั่งนั้น ทรงยกให้แผ่นดิน โดยตรัสว่า ‘เอาไว้ไถ่บ้านไถ่เมือง’ เมื่อสิ้นรัชกาล ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเงินพระคลังข้างที่ทั้งหมด ถวายพระเจ้าแผ่นดิน

เงินส่วนที่เหลือ
อีก ๓๐,๐๐๐ ชั่งนั้น
ทรงยกให้แผ่นดิน
โดยตรัสว่า
‘เอาไว้
ไถ่บ้านไถ่เมือง’

พระองค์ใหม่ ซึ่งในขณะนั้น ยังไม่ทรงทราบว่าจะเป็นผู้ใด เพราะได้ทรงพระราชทานเสรีภาพให้หมู่พระบรมราชวงศ์มุขอำมาตย์ ข้าราชการ ในการเลือกสรรอัญเชิญผู้ที่เหมาะสมสืบราชสันตติวงศ์ เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จขึ้นครองราชสมบัติ ได้ทรงปฏิบัติตามพระราชดำรัสทุกประการ เพื่อเป็นการสนองพระราชดำริ และมีได้ทรงนำเงินสะสมของแผ่นดินอีกส่วนหนึ่งไปใช้จ่ายแต่อย่างใดตลอดรัชกาล

นำแปลกที่เมื่อเวลาผ่านไป พระราชดำรัสถึงเงินส่วนที่ ‘เอาไว้ไถ่บ้านไถ่เมือง’ นั้นเกิดเป็นความจริงขึ้นมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ หลังวิกฤตการณ์ ร.ศ. ๑๑๒ (พุทธศักราช ๒๔๓๖) เมื่อไทยเกิดกรณีพิพาทกับฝรั่งเศส ว่าด้วยเรื่องการอ้างอำนาจอธิปไตยเหนือพื้นที่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง จากการขยายอิทธิพลของฝรั่งเศสในอินโดจีน ไทยถูกฝรั่งเศสปรับโทษเป็นเงิน ๓ ล้านบาท เงินในท้องพระคลังขณะนั้นมีไม่พอ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงนำเงินถุงแดงจำนวน ๓๐,๐๐๐ ชั่ง รวมกับพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์และจากบรรดาพระบรมวงศานุวงศ์อีก ๖๐๐,๐๐๐ บาท ไปเป็นค่าปฏิกรรมสงคราม เงินถุงแดงนี้เองมีความสำคัญช่วยมิให้ไทยต้องตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส สามารถรักษาเอกราชของชาติให้ดำรงอยู่ตลอดมาตราบนานเท่าทุกวันนี้

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์ที่ทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาอย่างนัก ทรงบวชทุกวันเป็นปกติ ทรงบำเพ็ญพระราชกุศลสดับพระธรรมเทศนา และปฏิบัติธรรมอยู่เป็นเนืองนิจ พระองค์โปรดให้สร้างและบูรณปฏิสังขรณ์พระอารามทั้งในกรุงและ

พระบรมราชานุสาวรีย์
วัดเฉลิมพระเกียรติ

วัดยานนาวา

หัวเมืองมากถึง ๕๓ แห่ง จนถึงกับมีคำกล่าวไว้ว่า ‘ในรัชกาลที่ ๓ นี้ หากใครสร้างวัดก็เป็นคนโปรด’ พระอารามทั้ง ๓ แห่ง ที่โปรดให้สร้างเป็นศิลปะแบบพระราชนิยม ได้แก่ วัดเทพธิดาราม วัดราชนันทดาราม และวัดเฉลิมพระเกียรติ (นนทบุรี) นอกจากนี้ยังได้ทรงสร้างพระพุทธรูปอีกเป็นอันมาก แล้วโปรดให้อัญเชิญไปเป็นพระประธานในพระอารามแห่งต่างๆ พระพุทธรูปทรงสร้างที่สำคัญ คือ ‘พระพุทธรูปยอศุภปาโลก’ และ ‘พระพุทธรูปเลิศหล้านภาลัย’ ประดิษฐานในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม พระประธานของอุโบสถวัดสุทัศนเทพวราราม วัดเฉลิมพระเกียรติ ฯลฯ ส่วนพระอารามทรงปฏิสังขรณ์ ที่สำคัญ เช่น วัดราชโอรสาราม วัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดอรุณราชวราราม วัดยานนาวา ฯลฯ สำหรับวัดยานนาวาซึ่งเป็นวัดโบราณนี้ ทรงมีพระราชปรารภว่า ในภายภาคหน้า รูปเรือสำเภาเดิมที่ใช้ค้าขายกับต่างประเทศคงจะสูญหายไปไม่มีคนรู้จัก เพราะมีเรือกำปั่นแบบฝรั่งมาใช้แทน จึงโปรดให้สร้างพระเจดีย์ มีฐานเป็นสำเภาเท่าขนาดเรือสำเภาจริงไว้ให้คนรุ่นหลังได้เห็น เกิดเป็นคตินิยมแบบใหม่ และการก่อสร้างแบบใหม่ เช่นเดียวกับการสร้างโลหะปราสาทที่วัดราชนันทดาราม

ศิลปกรรมในสมัยรัชกาลที่ ๓ โดยเฉพาะด้านสถาปัตยกรรม แบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะ คือ ‘ศิลปะแบบพระราชนิยม’ เป็นศิลปกรรมไทยที่มีเอกลักษณ์เฉพาะพระองค์ ถือเป็นศิลปะแบบรัตนโกสินทร์อย่างแท้จริง และ ‘ศิลปกรรมที่สร้างขึ้นใหม่’ เป็นการผสมผสานระหว่างศิลปะไทย จีน และตะวันตก ซึ่งเกิดจากอิทธิพลที่ได้รับจากค้าขายกับต่างชาติ ประกอบกับพระองค์ทรงมีพระราชหฤทัยนิยมศิลปะจีนอยู่มาก อย่างไรก็ดี การช่างศิลปกรรมไทยถือว่าเจริญก้าวหน้าสูงสุดในรัชสมัยนี้

ศิลปะการก่อสร้างอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นใหม่ในรัชสมัยของพระองค์ คือ การประดิษฐ์ยอดชุ้มและยอดปราสาทเป็นรูปทรงมงกุฏ เช่น ยอดมณฑป ยอดชุ้มประตู ยอดหอรบชั่ง รวมทั้งสถูปหรือปรางค์ที่สำคัญ เป็นชุ้มแบบทรงมงกุฏต่อยอดบันแถลง อย่างเช่น ยอดพระปรางค์วัดอรุณราชวราราม เครื่องประดับตกแต่งสถาปัตยกรรม เช่น หลังคาโบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ ก็มักทำเป็นรูปทรงแบบจีนทั้งหลังคา หน้าบัน คือ ไม่มีช่อฟ้าใบระกา หางหงส์ ใช้กระเบื้องเคลือบสีประดับแทนไม้แกะสลักลวดรดกปิดทองแบบเดิม ประติมากรรมที่โดดเด่นมากในสมัยนี้คือ รูปยักษ์ขนาดใหญ่ยืนถือกระบองดูหน้าเกรงขามตามพระอาราม รวมทั้งเกิดคตินิยมในการนำตุ๊กตาหินรูปวัวทำท่าร้ายรำและสิงโตฝีมือช่างจีนประดับไว้ตามสถานที่ต่างๆ ปรากฏอยู่ทั่วไปตามพระอารามที่ทรงสร้างและปฏิสังขรณ์

ทรงมีพระราชประสงค์ให้วัดเป็นแหล่งความรู้ เป็นสถานที่ที่ถ่ายทอดความ

รู้จากราชสำนักสู่ประชาชน ให้มีโอกาสได้เลือกศึกษาเล่าเรียนได้ตามใจชอบ โดยไม่มีการเลือกชั้นวรรณะ เพราะการศึกษาคือ ความเจริญของบ้านเมืองและประชาชน โปรดให้ประชุมนักปราชญ์ราชบัณฑิต สร้างสรรค์บทกวี รวบรวมวรรณคดีต่างๆ มาชำระตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง และเลือกสรรตำราสาขาต่างๆ เช่น การแพทย์ วรรณคดี โหราศาสตร์ การช่าง ฯลฯ ที่สมควรเผยแพร่ มาจารึกลงบนแผ่นหินหรือทำรูปปั้นประดับไว้ที่วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระอารามแห่งนี้จึงได้ชื่อว่าเป็น ‘มหาวิทยาลัยแห่งแรกของไทย’ ทรงเห็นว่าหนังสือเรียนสำหรับเด็กที่ใช้กันอยู่ ยากเกินกว่าที่เด็กจะเข้าใจ จึงโปรดให้กรมหลวงวงศาธิราชสนิทแต่งตำราเรียนภาษาไทย โดยยังคงใช้ชื่อเดิมว่า ‘จินดามณี’ ตำราเรียนอีก ๒ เล่มที่เกิดขึ้นคือ ‘ประถม ก กา’ และ ‘ปฐมมาลา’ และมีการจัดพิมพ์หนังสือนี้เป็นเล่มขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศไทย

ที่จริงพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวฯ นั้นทรงเป็นกวีที่สามารถพระองค์หนึ่ง ทรงพระราชนิพนธ์วรรณคดีไว้หลายเรื่องครั้งที่ยังทรงเป็นพระเจ้าลูกยาเธอฯ อาทิ โคลงปราบดาภิเษกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย บทละครเรื่องสังข์ศิลป์ชัย บทเสภาบางตอนในเรื่องขุนช้างขุนแผน ฯลฯ เมื่อเสด็จขึ้นเสวยราชย์แล้วก็ได้ทรงพระราชนิพนธ์อีก แต่ก็ทรงสนับสนุนวรรณคดีของแผ่นดินให้เจริญงอกงามอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง วรรณคดีทางพุทธศาสนาและประวัติศาสตร์ วรรณคดีส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๓ เป็นประเภทร้อยกรอง

ที่มาข้อมูลและภาพประกอบ

- * หนังสือประวัติศาสตร์ไทย ฉบับพัฒนาการ เล่ม ๑ โดย อาจารย์สะท้อน ศุภโสภณ
- * มูลนิธิเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ในพระอุปถัมภ์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์
- * เงินถุงแดง โดย ปถพีรดี สกุลไทยรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๒๖๒๒ ปีที่ ๕๑ ประจำวันอังคารที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘
- * เงินถุงแดงของสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ โดย จุลลดา ภักดีภูมินทร์ สกุลไทยรายสัปดาห์ ฉบับที่ ๒๖๕๘ ปีที่ ๕๑ ประจำวันอังคารที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๘
- * วัดเฉลิมพระเกียรติฯ พระอารามที่สำคัญยิ่ง ในสมัยรัชกาลที่ ๓ โดย สายสุนีย์ สิงห์ทัศน์ จากอนุสาร อ.ส.ท. ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๗
- * วันมหาเจษฎาบดินทร์ วันที่แผ่นดินไทย มั่นคงและมั่งคั่ง โดย ยาวนิศ เต็งไตรรัตน์ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับวันอังคารที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๔๘
- * เว็บไซต์วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี
- * “สมเด็จพระมหาเจษฎาบดินทร์” พระบรมราชานุสาวรีย์ ร.๓ ศูนย์รวมใจชาวนนทบุรี โดย เชตวัน เตือประโคน จากเว็บไซต์ junjaowka.com
- * หน้าที่ศิลปวัฒนธรรม เว็บไซต์เรือนไทย. วิชาการ.คอม
- * ‘๑ มี.ค. น้อมรำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว’ จากเว็บไซต์ variety.mcot.net
- * เว็บไซต์ dhammajak.net ของกลุ่มเผยแผ่หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนา
- * เว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ข้อมูลท่องเที่ยว ๗๖ จังหวัด
- * เว็บไซต์ thai-tour.com
- * เว็บไซต์คลังปัญญาไทย

การศึกสงคราม
ข้างญวนและพม่า
ก็เห็นจะไม่มีแล้ว
จะมีอยู่ก็แต่ข้างพวกฝรั่ง
ให้ระวังให้ดี
อย่าให้เสียทีแก่เขาได้
การงานสิ่งใดของเขา
ที่คิด ควรจะเรียนรำเอาไว้
ก็เอาอย่างเขา
แต่อย่าให้นับถือเลื่อมใส
ไปที่เดียว

เมื่อแรกที่เสด็จขึ้นครองราชย์ เป็นช่วงเวลาที่บ้านเมืองเริ่มเผชิญปัญหาด้านสัมพันธไมตรีกับประเทศในทวีปยุโรปและอเมริกา การเจรจาทางการค้าไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากทรงยึดมั่นคำนี้ถึง

เกียรติและประโยชน์ของชาติเป็นสำคัญ ไม่ทรงยินยอมหากไทยจะต้องเสียเปรียบ แม้จะทรงตระหนักถึงภัยคุกคามของมหาอำนาจตะวันตกที่กำลังมีต่อประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงก็ตาม แต่ก็ทรงแก้ไขได้ด้วยพระปรีชาญาณอันสุขุมลึกซึ้ง ด้วยวิธีการประนีประนอมผ่อนปรนมิให้กระทบกระเทือนต่อผลประโยชน์ของประเทศและสัมพันธไมตรีระหว่างกัน เช่น โปรดให้จัดกองทหารไปช่วยอังกฤษรบกับพม่า เมื่อสงครามยุติ อังกฤษได้ทำสนธิสัญญาทางการค้ากับไทยยินยอมให้เก็บภาษีปากเรือ ทำให้ไทยมีรายได้จากภาษีจำนวนมาก

หลังจากประเทศไทยทำสนธิสัญญาทางการค้ากับสหรัฐอเมริกา ได้มีบาทหลวงและมิชชันนารีเดินทางเข้ามาสอนศาสนาคริสต์ในประเทศไทยอยู่หลายคณะ นำความรู้และวิทยาการแผนใหม่ของตะวันตก อาทิ การแพทย์ การพิมพ์ ภาษาอังกฤษ ประวัติศาสตร์ การเมือง การทหาร วิชาต่อเรือ ฯลฯ เข้ามาเผยแพร่ และถ่ายทอดให้แก่บุคคลสำคัญของไทยด้วยซึ่งพระองค์ทรงเห็นชอบและให้การสนับสนุน เพราะเกิดประโยชน์ต่อประเทศ แต่ถึงกระนั้นได้ทรงมีพระราชปราชญ์แก่ขุนนาง และข้าราชการที่เข้าเฝ้าฯ เป็นครั้งสุดท้ายที่ทรงพระประชวรหนัก ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกลว่า

▲ วัดราชโอรสาราม
◀ พระบรมสารีริกธาตุ บนชั้นบนสุด
ของโลหะปราสาท

สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้อนุมัติให้ถวายพระราชสมัญญาในพระองค์ว่า ‘พระบิดาแห่งการค้าไทย’ เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ ตลอดจนแสดงออกถึงความกตัญญูกตเวที และเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้ประกอบธุรกิจการค้าด้วยอีกโสดหนึ่ง

‘การศึกสงครามข้างญวนและพม่า ก็เห็นจะไม่มีแล้ว จะมีอยู่ก็แต่ข้างพวกฝรั่ง ให้ระวังให้ดี อย่าให้เสียที่แก่เขาได้ การงานสิ่งใดของเขาที่คิด ควรจะเรียนร่ำเอาไว้ ก็เอาอย่างเขา แต่อย่าให้นับถือเลื่อมใสไปทีเดียว’

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า เสด็จสวรรคต ณ พระที่นั่งจักรพรรดิพิมานองค์ตะวันตก เมื่อวันที่ ๑ ค่ำ เดือน ๕ ปีกุน ตรงกับวันที่ ๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๓๙๔ สิริรวมพระชนมพรรษาได้ ๖๔ พรรษา ทรงดำรงอยู่ในสิริราชสมบัติเป็นเวลา ๒๖ ปี ๘ เดือน

ในโอกาสครบรอบปีพระราชสมภพ ๒๐๐ ปี รัฐบาลไทยจัดสร้าง ‘ลานพลับพลา มหาเจษฎาบดินทร์’ ขึ้นที่บริเวณมณฑลนราธิวาสกลาง ตัดกับถนนมหาไชย มีพระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวประดิษฐานอยู่ ต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๕๑ รัฐบาลโดยการนำเสนองานของมูลนิธิเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวในพระอุภัมภ์

พระอัจฉริยภาพ และพระบรมราชคุณูปการอันยิ่งใหญ่ในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาเจษฎาราชเจ้า ผู้ทรงเป็น ‘พระบิดาแห่งการค้าไทย’ ยังผลให้ประชาชนชาวไทยรุ่นต่อๆ มาตราบจนปัจจุบัน ได้อยู่กันอย่างร่มเย็นเป็นสุขบนแผ่นดินทองของไทย สามารถดำรงความเป็นเอกราช และอยู่ในสังคมโลกได้อย่างมีเกียรติภูมิ เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศ สมควรที่อนุชนและเยาวชนรุ่นหลัง จะได้ร่วมกันเฉลิมพระเกียรติถวายราชสดุติ น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณมุ่งมั่นดำเนินตามรอยพระยุคลบาท โดยการตั้งใจอุทิศตนทำงานเพื่อสร้างประโยชน์ทดแทนคุณแผ่นดินทุกวิถีทางจนกว่าชีวิตจะหาไม่

King Rama III: the Father of Thai Trade

Born on March 31, 1788, Prince Chesda Bordindra was the eldest son of King Rama II by a royal concubine. In his youth, he was given responsibility for overseeing foreign trade and relations. On his father's death in 1824, Prince Chesda Bordindra was much older and more experienced than his younger brother Mongkut - who was born of a queen and had a stronger claim on the throne. So the accession council chose Prince Chesda Bordindra to succeed to the throne as King Rama III or Phra Nangklao.

King Rama III was really well versed in government affairs and a genius in law and trade. King Rama III was fully aware of the problems of international and domestic trade, and knew all about the trading seasons. He was conscious about the trade imbalance with foreign countries. He had managed to earn such a large amount of foreign exchange that his father King Rama II called him “Chow Sua”, a Chinese term meaning trading boss.

วิสุทธิจิตรา วานิชสมบัติ

จบการศึกษาปริญญาตรีจากอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปริญญาโทจาก Boston University ประเทศสหรัฐอเมริกา เคยเป็นบรรณาธิการหนังสือความรู้คือประทับใจ

จากภูผา สู่มหานที

เรื่องและภาพ

สาโรจน์ ปาลกวงศ์ ณ ออยุธยา

ช
วงต้นฝน มานฝนโปรยปรายไปทั่ว
ผืนป่าดิบชื้นในเขตอำเภอพะโต๊ะ
จังหวัดชุมพร สร้างเสริมให้ป่าชุ่ม
ชุ่มเขียว อุดมสมบูรณ์ถึงขีดสุด ที่
นี่ถือเป็นพื้นที่ป่าภาคใต้ตอนบนที่อุดมไป
ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ได้รับอิทธิพล
ของพายุฝนทั้งทางฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน
นับเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการทำเกษตร
กรรมเป็นอย่างดี ด้วยความอุดมสมบูรณ์
ดังกล่าว อำเภอพะโต๊ะจึงกลายเป็นชุมชน
ต้นแบบในการทำเกษตรในลักษณะพอ
เพียงหรือชุมชนพอเพียงนั่นเอง และการ
เดินทางคราวนี้เราตามมาดูโครงการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงพื้นที่ลุ่มน้ำ ตาม
แนวคิดจากภูผาสู่มหานที

ภายในศาลาทรงกลมหลังคามุง
เปลือกไม้ของหน่วยอนุรักษ์และจัดการต้น
น้ำพะโต๊ะ มีผู้คนราว ๕๐๐ คนนั่งเสวนา
กันอยู่ในนั้นวันนี้หน่วยต้นน้ำพะโต๊ะคึกคัก
ไปด้วยผู้คนมากหน้าหลายตาเพราะ มี
เกษตรกรใน โครงการชุมชนพอเพียง
จากหลายภูมิภาคเดินทางมาดูงาน มาดู
ผลสำเร็จจากการจัดการหรือกินอยู่อย่าง
พอเพียงตามโครงการพระราชดำริของ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในศาลามีผู้ทรงคุณวุฒิผลัดเปลี่ยน
กันออกมาแสดงความคิดเห็น ให้ความรู้
และแลกเปลี่ยนทัศนคติประสบการณ์
หนึ่งในนั้นมี ดร.สุमित แซ่มประสิทธิ์ ผู้-
อำนวยการสำนักงานชุมชนพอเพียง
รวมอยู่ด้วย ความตอนหนึ่งท่านพูดถึง
โครงการนี้ว่า “จังหวัดชุมพรมีการรวมตัว
กันในลักษณะเบญจภาคีที่ประกอบด้วย
ราชการ นักวิชาการ ประชาชน ภาคธุรกิจ
และองค์กรพัฒนาเอกชน เชื่อมโยงเครือข่าย
กลายเป็นระบบลุ่มน้ำ เริ่มตั้งแต่สังคม
คนต้นน้ำ คนกลางน้ำ คนปลายน้ำ และ
คนทะเล กลายเป็นสังคมคนทั้งลุ่มน้ำ

ใช้ชื่อว่า **เครือข่ายจากภูผาสู่มหานคร** การผสมผสานจนเป็นเนื้อเดียวกันเป็นเครือข่ายภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งที่สุดในประเทศ มีการทำหน้าที่ร่วมกันขับเคลื่อนกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างเป็นรูปธรรมด้วยกัน อาทิ **เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ เศรษฐกิจพอเพียง ธนาคารต้นไม้ การท่องเที่ยวโดยชุมชน และการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล**

สิ่งที่ ดร.สุmith พุดทำให้คนที่ไม่รู้ได้รู้และได้นึกภาพตามคนต้นน้ำไปจนถึงท้องทะเลกว้าง ได้เห็นภาพกิจกรรมที่กำลังดำเนินการได้ชัดเจนขึ้น และหลังจากนักวิชาการและเกษตรกรเสร็จสิ้นภารกิจภายในศาลา การเดินดูงานภายในหน่วยต้นน้ำจึงดำเนินไปตามที่วางแผนไว้

ภายในหน่วยต้นน้ำพะโต๊ะ ซึ่งเป็นชุมชนต้นแบบเศรษฐกิจพอเพียงมีภาพจริงให้ศึกษา เริ่มตั้งแต่การปลูกพืชผักสมุนไพร การเลี้ยงปลา เลี้ยงไก่ การทำปุ๋ยชีวภาพ การผลิตไฟฟ้าใช้ในชุมชน ธนาคารต้นไม้ การจัดการน้ำ และอื่นๆ อีกมากมายที่ช่วยให้คุณภาพชีวิตอุดมสมบูรณ์ทั้งกายใจ สุขกายเพราะได้บริโภคพืชผักปลอดสารปลูกจากน้ำพักน้ำแรงตัวเอง สุขใจเพราะไม่มีปัจจัยเสี่ยงในการประกอบอาชีพ ไม่มีอะไรมารบกวนความเป็นอยู่ของครอบครัวทำให้ใจเป็นสุข

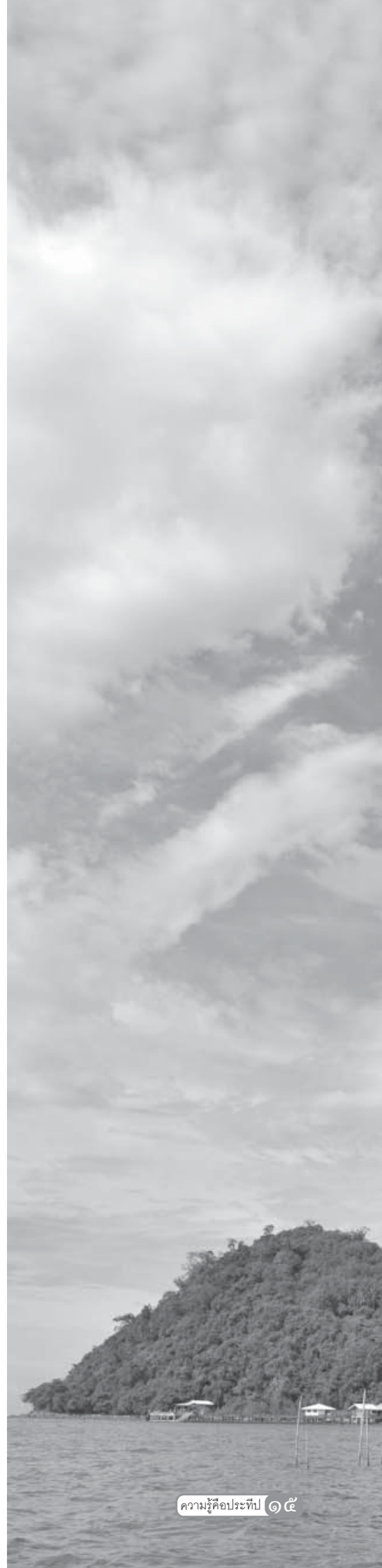
ถ้าไม่เห็นคงไม่รู้ ถ้าไม่รู้คงไม่เข้าใจ โครงการชุมชนพอเพียงทำให้ชาวบ้านมีกินมีใช้ไม่ติดหนี้ พวกเขาอยู่กับธรรมชาติอยู่กับความเป็นตัวตนอย่างมีความสุขเป็นการสร้างเพื่ออยู่ เมื่ออยู่ได้ก็เก็บและแบ่งปัน เมื่อมีมากขึ้นจึงนำผลผลิตผลไปจำหน่ายอีกทีหนึ่ง นี่คือคุณลักษณะของโครงการชุมชนพอเพียง เป็นคุณลักษณะที่น่ายกย่องและนำไปเป็นตัวอย่างในการดำรงชีพ

เวลาผ่านไป การแลกเปลี่ยนความรู้ดูงานเสร็จสิ้นลง สายฝนบางๆ โปรยปรายลงมาพอให้ชุ่มฉ่ำ จากหน่วยต้นน้ำชาวเกษตรพอเพียงกระจายกันไปนอนตามชุมชนที่ถูกจัดไว้ ส่วนเราโยนเป้ขึ้น

หลังรถกระบะของเจ้าหน้าที่หน่วยต้นน้ำฯ เขาพาเราโลดแล่นไปบนถนนหลวง เลี้ยวเข้าไปบนถนนสายแคบด้วยความชำนาญจากถนนลาดยางมุ่งสู่เส้นทางขรุขระอัดแน่นไปด้วยดินและหินภูเขา รถแล่นผ่านความคดโค้งและสูงชัน ผ่านเข้าไปอยู่ในอ้อมกอดของป่าดิบชื้น เส้นทางเริ่มแคบลงแคบลง แคบลงเรื่อยๆ มองไม่เห็นอะไรนอกจากป่ากับฟ้าและป่ากับป่า ในที่สุดก็เข้าสู่**เขตบ้านคลองเรือ** ไม่ช้าก็หยุดอยู่บริเวณสนามหญ้าโรงเรียนประจักษ์สิริราษฎร์อุปถัมภ์ (สาขาคลองเรือ)

ฝั่งตรงข้ามโรงเรียนมีศาลาชั้นเดียวหลังใหญ่อยู่หลังหนึ่ง ศาลานี้คือ**ศาลาที่ทำการออมทรัพย์บ้านคลองเรือ** ศาลาเรียบง่ายแห่งนี้มีสมาชิกในโครงการชุมชนพอเพียงที่ล่องหน้ามาก่อนนั่งอยู่จำนวนหนึ่ง ที่มารวมกันเพราะนอกจากจะเป็นศูนย์กลางของชาวบ้านคลองเรือแล้ว นักเดินทางอย่างพวกเราจะต้องมากินข้าวเย็น-ข้าวเช้ากันที่นี่ และก่อนจะแยกย้ายกันไปตามเส้นทางโฮมสเตย์ ยังมีการพูดคุยถึงโครงการชุมชนพอเพียงกับชาวบ้านคลองเรือ รวมถึงที่มาที่ไปของหมู่บ้านกลางป่าลึกแห่งนี้

บ้านคลองเรือ ถือกำเนิดมาแต่ไหนแต่ไรแต่ไม่ทราบแน่ชัด แต่คาดว่าไม่นานเพราะมีการกล่าวถึงลุงละเมียด ผู้เหวี่ยงขวานคมแรกแทรกเข้าไปในเนื้อไม้ ซึ่งยังมีชีวิตอยู่ ต้นไม้ถูกโค่นลงมาทำบ้านบ้านถูกสร้างขึ้นมาอยู่อาศัย ป้องกันแดดกันฝน หากถามว่านี่คือการรุกป่าใช่หรือไม่ ตอบตามกฎหมายคือ “ใช่” แต่ถ้าตีความตามเจตนาต้องตอบว่าเขารุกเพื่อคงอยู่ คงอยู่หมายความว่า อาศัยอยู่กับป่า ป่ายังอยู่เช่นเดิม คนช่วยดูแลป่า และปลูกป่า โดยปกติป่าไม้ในเมืองไทยที่เสียหายและถูกทำลายเกือบทั้งหมดมาจากมือมนุษย์ ทว่าการถากถางเพื่อสร้างทางชีวิตของลุงละเมียดมีความต่างจากการแผ้วถางทำลายอย่างสิ้นเชิง ต่างตรงที่ลุงละเมียด มีขอบเขต มีหลักเกณฑ์ มีจิตสำนึกในการสร้างเสริมเพื่อทดแทน

จากบ้านลุงละเมียดเพียงหนึ่งหลัง เลยเรื่อยมาเป็นสอง สาม สี่ ห้า...และ กลายเป็นหมู่บ้านเล็กๆ ที่ชื่อคลองเรือ บ้านหรือหมู่บ้านดังกล่าวไม่มีที่ท่าว่าจะ ทำให้ป่าเสียหาย หากกลายเป็นชุมชนที่ สอดแทรกอยู่กับป่าอย่างกลมกลืน ป่ายัง เขียวครึ้ม ป่ายังแน่นหนา ป่ายังเป็นป่า ป่ายังอุดมสมบูรณ์ดุจเดิม ที่สำคัญหมู่บ้าน คลองเรือยังป้องกันด้วยขีดเส้นกันนายทุน ผู้หิวกระหายต้นไม้ให้ถอยออกไป ทำ ความดียอมเห็นซึ่งความดี หมู่บ้านที่ถูกตี ตราว่ารุกป่ากลับช่วยป่า ป่ายังยืนตระหง าคงอยู่ต้นไม้ในป่าเพิ่มจำนวนจากการปลูก สุดท้ายการบริหารที่ถูกทำนองครองธรรม ทำให้หมู่บ้านคลองเรือได้รับรางวัลกนิรี ทองคำจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

คำมากแล้ว แยกย้ายกันไปสู่จุด หมายคือโฮมสเตย์ เจ้าหน้าที่หน่วยต้นน้ำ ชื่อ “แหว” บอกว่าเราโชคดีที่ได้มานอน บ้านพี่แจ่ม หรือนายวน วงษ์ศรีรินาค

ที่บ้านพัก แสงไฟเพียงน้อยไม่ได้ ช่วยให้เห็นอะไรมากไปกว่าต้นหมาก โอนเอนไปกับแรงลม โชคดีคืนนี้เป็นคืน แรม บนฟากฟ้ากว้างเต็มไปด้วยดวงดาว พรั่งพรายกระจายแสง มองเห็นผืนป่า กับขุนเขาเทาดำยื่นทะนงออกไปไม่ไกล

ได้ฤกษ์บ้าน กาน้ำสีคล้ำควันพิน ร้อนระอุ เจ้าของบ้านรินกาแผลออกจากกา กาแผลหอมกรุ่นส่งกลิ่นเตะจมูก กาแผล รสชาติเยี่ยมยอด เป็นกาแผลกลางป่าที่ เจ้าของบ้านปลูกเอง คั่วเอง ต้มเอง คอ กาแผลจากเมืองหลวงริน...ริน...และริน ริน และต้มราวกาแผลดำภายในกาเป็นน้ำวิเศษ ระหว่างที่กาแผลร้อนไหลผ่านลำคอ เจ้าของบ้านก็เล่าเรื่องราวของบ้านคลอง เรือให้ฟังว่า เมื่อก่อนคนที่อยู่ในพื้นที่บ้าน คลองเรือปลูกกาแผลกันเยอะ ปัจจุบัน กาแผลกลายเป็นส่วนหนึ่ง ตอนนี้ทุกระ้ว เรือนปลูกพืชแบบสวนผสม ในสวนมีทุก อย่างที่ต้องกินต้องใช้ เมื่อใช้เหลือจึงเอา ไปขาย พืชผักผลไม้ไม่มีพิษเพราะไร้สาร พิษ น้ำที่อาบไม่มีคลอรีนเพราะเป็นน้ำ จากภูเขา พื้นที่เพียงน้อยนิดที่หลงเหลือ

จากการปลูกพืชผัก ขุดทำเป็นบ่อตื้นๆ เลี้ยงปลา พื้นที่ทุกตารางนิ้วเกิดประโยชน์ ในแง่กิจกรรมทำกิน ส่วนการทำโฮมสเตย์ ให้นักท่องเที่ยวเข้ามาพักเพิ่งเริ่มได้ไม่นาน เจ้าของบอกต่ออีกว่าทำโฮมสเตย์สนุกดี ดีตรงที่มีคนมาหา เหมือนมีญาติมาเยี่ยม บางคนมาแล้วหายไป บางคนหายไปแล้ว กลับมาอีก บ้างเป็นคนไทย บ้างเป็นชาว ต่างชาติ สลับสับเปลี่ยนกันไป แม้ม้าไม่ บ่อยแต่ก็มีมา

ก่อนจบการสนทนาเขาบอกว่าการ เดินทางมาเที่ยวที่นี่ค่อนข้างค้อม คุ่มเพราะ ช่วงเวลา ๓ วัน ๒ คืน นักท่องเที่ยวได้ที่พัก ได้อาหาร ได้ผจญภัย ได้สัมผัสวิถี ชาวเกษตร ได้ท่องเที่ยวดิ้นไปบนสันเขา หรือล่องแพไม้ไผ่ไปตามธารน้ำที่ไหลวก ไปวนมา

ดีกมากแล้ว กล่าวอำลา ลาไป หลับนอนเพื่อตื่นขึ้นมาชมบ้านคลองเรือ ในสภาพที่สว่างไสวกว่านี้

ก่อนรุ่งสาง สายฝนกลางป่าตกลง มาเป็นจิ้งหะจะโคน เสียงเม็ดฝนกระทบ ใบไม้และลำน้ำดังเสนาะอยู่ข้างหู เป็น เสียงธรรมชาติที่ไพเราะเพราะพริ้ง สร้าง ความเพลิดเพลินราวดนตรีจากสวรรค์ ฟ้าเริ่มสาง หนทางมืดมืดเริ่มชัด ฝนยังโปรยปรายเป็นจิ้งหะ อากาศเย็น ทักษิณภาพหน้าระเบียงบ้านมีม่านหมอก ปกคลุมขุนเขา มีสายน้ำแดงขุนในคลอง รินไหลหายลับไปกับพงไพร ในเสี้ยวเวลา หนึ่งมีนกกลุ่มใหญ่บินผ่านยอดไม้ไป ผ่าน ไปช้าๆ พวกมันคือนกเงือกพันธุ์เล็กที่ถูก เรียกว่า “นกแก๊ก” เป็นภาพงามยามเช้า ณ หมู่บ้านกลางไพร งามเข้าไปถึงแก่นใจ เหมือนตกอยู่ในห้วงแห่งฝัน

ถึงช่วงจากลา เรายกมือไหว้ เจ้าของบ้าน เขายกมือรับไหว้ ยิ้มน้อยๆ ผุดขึ้นที่มุมปากพร้อมกับโบกมือให้ เป็น สัญญาณแห่งการอำลา

ก่อนทั้งป่าแห่งบ้านคลองเรือไว้ เบื้องหลัง กิจกรรมรักษาสิ่งแวดล้อมได้ เริ่มขึ้นที่คลองน้ำใสใกล้ๆ ศาลาที่ทำการ ออมทรัพย์บ้านคลองเรือ มีกลุ่มชุมชนคน

พอเพียง เช่น เกษตรกร นักวิชาการ ชาว บ้าน รวมถึงพระสงฆ์ ช่วยกันขว้างก้อน จุลินทรีย์ (สมุนไพรร) ซึ่งเป็นตัวช่วยให้ สายน้ำบริสุทธิ์ลงไปไหลลง ขว้างลงไป ทั้งๆ ที่เห็นว่าน้ำในคลองสายนี้สะอาดใ สอยู่แล้ว แล้วทำไม? ต้องทำด้วย คำตอบ ที่ได้คือบ้านคลองเรือเป็นป่าต้นน้ำ คน ต้นน้ำต้องทำเพื่อช่วยให้เพื่อนที่อยู่กลาง น้ำและปลายน้ำดีขึ้น ทั้งยังเป็นตัวอย่าง ที่ดีต่อชุมชนอื่นที่จะดำรงรักษาผืนป่าและ ต้นน้ำต่อไป

จากบ้านคลองเรือแห่งป่าพะโต๊ะ ระด ตูจากโครงการชุมชนพอเพียงพาเราไปสู่ นาวาแห่งท้องทะเลซึ่งเป็นอีกมิติหนึ่ง แม้ เป็นมิติที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงแต่ผลลัพธ์ แห่งการเดินทางไม่ต่างมากนัก นั่นคือการ วางจุลินทรีย์ลงไปในห้องทะเลกว้าง

ยามบ่าย น้ำทะเลลดลง หาดทราย แผ่เป็นวงกว้าง คนหลายร้อยคนพากันวาง ก้อนจุลินทรีย์ลงไปบนผืนทราย...ก่อนแล้ว ก่อนแล้ว...จนจุลินทรีย์จำนวนมากหมดลง คนอีกหลายร้อยคนออกเรือไปบนผืนทะเล กว้าง ผ่านเกาะพิทักษ์ไปอีกฟากฝั่งหนึ่ง จุลินทรีย์อีกจำนวนหนึ่งถูกหย่อนลงไป ในผืนน้ำเค็มเขียว แม้จุลินทรีย์ก้อนเล็กๆ จะช่วยท้องทะเลได้ไม่มาก แต่สิ่งที่ได้รับ มากกว่าคือการปลูกฝังให้เราคนไทยได้ ทราบว่าถึงเวลาที่เราต้องช่วยกันดูแลโลก ดูแลประเทศ ดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ดูแลเพื่อความเป็นอยู่บนพื้นฐานความสุ ขอันพอเพียงจะดำเนินต่อไป

สาโรจน์ ปาลกวงศ์ ณ อยุธยา
จบปริญญาตรี สาขาศิลปกรรม วิทยาลัย ครุพระนคร (กรุงเทพฯ) ทำงานฝ่ายศิลป์ เป็นนักเขียนและช่างภาพ

๑.

๔.

๒.

๓.

- ๑. กิจกรรมการวางจุลินทรีย์ที่เวียงอ่าวใกล้ๆ เกาะพิทักษ์
- ๒. ผลไม้ต่างๆที่เรียนพันธุ์พื้นบ้านที่พะโต๊ะมีให้เห็นทุกครัวเรือนไม่ต้องซื้อ
- ๓. ป่าดิบเขียวกับบ้านพักและกระท่อมกลางบึง ที่ศนียกาพภายในหน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำพะโต๊ะ
- ๔. พระสงฆ์กับก้อนจุลินทรีย์ที่บ้านคลองเรือ
- ๕. จุลินทรีย์ถูกขวางลงในธารน้ำบ้านคลองเรือ
- ๖. ก้อนจุลินทรีย์บนราวสะพานก่อนถูกปล่อยลงแม่น้ำหลังสวน

๖.

๕.

๗.

๘.

- ๗. ผู้เข้าร่วมโครงการชุมชนคนพอเพียง
- ๘. บ้านพักแบบโฮมสเตย์ที่บ้านคลองเรือ
- ๙. นี่คือสัญลักษณ์แห่งความเข้มแข็งของชุมชนพอเพียงพะโต๊ะ แนวความคิดมาจากแนวทางศาสนาคือ พละ ๕ (ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญา)
- ๑๐. ป้ายอุทยานที่ห้องทะเลเกาะพิทักษ์
- ๑๑. ป้ายติดเกี่ยวกับบ้านพักและกระท่อมกลางบึง ทักษิณภาพภายในหน่วยอนุรักษ์และจัดการต้นน้ำพะโต๊ะ
- ๑๒. บ้านพักในหน่วยต้นน้ำ เป็นบ้านเรียบง่ายหลังคามุงด้วยเปลือกไม้ แวดล้อมด้วยความเขียวจีของพันธุ์ไม้
- ๑๓. กิจกรรมการวางจุลินทรีย์ที่เวียงอ่าวใกล้ๆ เกาะพิทักษ์
- ๑๔. ที่พะโต๊ะแก้วน้ำ-แก้วกาแฟ ทำจากไม้ไผ่ ใช้วัสดุใกล้ตัวไม่ต้องเสียเงินซื้อ
- ๑๕. ข้าว น้ำพริกกะปิ ผักสด (แกงกะทิหัวปลี ใบเหลียงผัดไข่) อาหารมื้อเรียบง่ายที่บ้านคลองเรือ

๙.

๑๐.

๑๑.

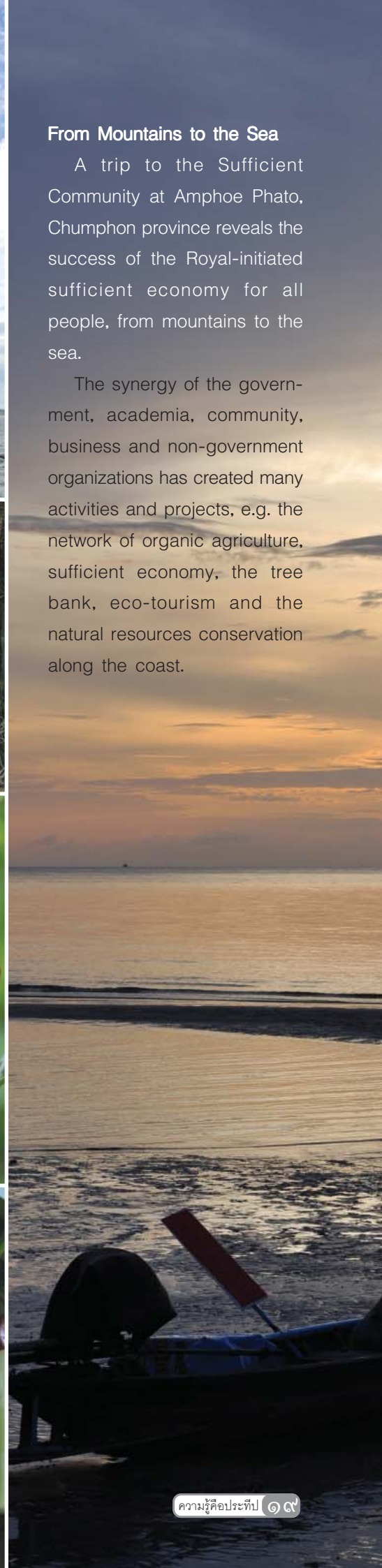
๑๓.

๑๔.

๑๕.

From Mountains to the Sea

A trip to the Sufficient Community at Amphoe Phato, Chumphon province reveals the success of the Royal-initiated sufficient economy for all people, from mountains to the sea.

The synergy of the government, academia, community, business and non-government organizations has created many activities and projects, e.g. the network of organic agriculture, sufficient economy, the tree bank, eco-tourism and the natural resources conservation along the coast.

ท่องเที่ยว ดูเทียนทั่วไทย

เมื่อกล่าวถึงต้นเทียน คนไทยทั่วไปก็จะนึกถึงต้นไม้มัลลुक ที่เป็นพุ่มเล็ก ๆ มีดอกสีม่วงแดงหรือสีเหลือง และมีผลรูปรี คล้ายลูกรักบี้ หากบีบผลใกล้แก่ จะแตกพร้อมทั้งติดเมล็ดสีดำเล็ก ๆ กระเด็นไปได้ไกล เด็ก ๆ หลายคนสนุกสนานกับการบีบผลเทียนเล่น หากผลยังไม่แก่ เปลือกผลจะมีสีเขียวเมื่อบีบแล้วก็จะไม่แตก แต่หากบีบผลใกล้แก่ ก็แตกได้ง่าย ส่วนผลที่แก่ตามธรรมชาติจะมีสีขาวใส ผลจะแตกและติดเมล็ดให้กระเด็นไปได้ไกล นับเป็นวิธีการกระจายเมล็ดพันธุ์ (seed distribution) อย่างหนึ่งของพืช เพื่อให้ต้นลูกไปขึ้นห่างจากต้นแม่ จะได้ไม่มาแย่งน้ำ แย่งอาหารจากต้นแม่ จะได้เจริญเติบโตสืบต่อเผ่าพันธุ์ไปได้อีก คนไทยส่วนใหญ่จะมีประสบการณ์ได้สัมผัส ได้คลุกคลีอยู่กับต้นเทียนนี้ พบเห็นได้ทั่วเมืองไทย โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝน แต่ท่านเชื่อหรือไม่ว่าต้นเทียนที่กล่าวถึงนี้ ไม่ได้เป็นพรรณไม้มัลลुकดั้งเดิม

ของไทย แต่เป็นพรรณไม้ที่แพร่เข้ามาจากต่างประเทศนานแล้ว มาเจริญเติบโตงอกงาม แพร่กระจายไปทั่วเมืองไทย จนคนส่วนใหญ่คิดว่า เป็นพรรณไม้มัลลुकของไทย เรียกชื่อกันว่า เทียนไทย เทียนสวน หรือเทียนบ้าน (*Impatiens balsamina* L.)

ท่านเชื่อไหมว่า ต้นเทียน ที่อยู่ในสกุลเทียน (Genus *Impatiens*) ที่เป็นพรรณไม้มัลลुकดั้งเดิมของไทย มีอยู่มากมายเกือบถึง ๑๐๐ ชนิด มีทั้งเป็นพืชล้มลุกฤดูเดียว (annual herbs) และพืชล้มลุกข้ามฤดู (perennial herbs) ที่มีอายุอยู่ได้มากกว่า ๑ ปี โคนต้นมีขีด ถึงแม้ว่ากิ่งใบเหี่ยวแห้งตายไปในฤดูแล้ง แต่พอถึงฤดูฝนก็จะแตกลำต้นขึ้นจากขีดได้ใหม่ อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่เราจะเห็นต้นเทียนเริ่มเจริญเติบโตในช่วงต้นฤดูฝน โดยเมล็ดจะเริ่มงอกเมื่อได้รับน้ำฝนครั้งแรก แล้วจะงอกงามและออกดอกสวยงามในช่วงกลางฤดูฝน พร้อมทั้งติดผล จะมีผลแก่ในช่วงปลายฤดูฝน ผลจะแตก เมล็ดกระเด็นไปตกลงดินแล้วพักตัวอยู่เฉย ๆ รongอกในต้นฤดูฝนของปีถัดไป นับเป็นวัฏจักร เป็นวงจรชีวิตของต้นเทียนในรอบ ๑ ปี

ดังนั้นหากท่านเดินทางไปในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วเมืองไทย ในช่วงกลางฤดูฝน

ท่านก็จะได้พบกับต้นเทียนออกดอกสวยงาม คนส่วนใหญ่ก็จะเห็นว่าเป็นต้นเทียนเหมือนกัน แต่เชื่อเถอะครับว่านักพฤกษศาสตร์ที่จำแนกพรรณไม้มัลลुकหรือนักสำรวจพรรณไม้ ได้ศึกษารายละเอียดแล้วจำแนกส่วนที่ไม่เหมือนกัน ลงความเห็นว่า ต้นเทียนในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันเป็นหลายชนิด (species)

ในเมืองไทย มีการสำรวจพบต้นเทียนแต่ละชนิดในพื้นที่ต่าง ๆ กัน นานมาแล้วนับร้อยปี แต่ต้นเทียนอีกหลายชนิดก็เพิ่งจะมีการสำรวจพบเมื่อไม่นานมานี้เอง หรือพบในช่วงปัจจุบัน เทียนส่วนใหญ่ในประเทศไทย เป็นพรรณไม้ถิ่นเดียว (endemic) คือมีขึ้นอยู่เฉพาะในประเทศไทยเท่านั้น จะมีเพียงไม่กี่ชนิดที่มีขึ้นกระจายอยู่ในประเทศข้างเคียง

เราไปเที่ยวชมต้นเทียนสวยงามแต่ละชนิด ในแต่ละจังหวัดกันดีไหมครับ ไปให้ทั่วเมืองไทยเลย การจะเดินทางไปชมต้นเทียนให้สะดวก ขอแนะนำให้เดินทางโดยรถยนต์จะเหมาะสมที่สุด สามารถแวะชมและเดินทางต่อได้สะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา ส่วนท่านที่จะไปโดยรถโดยสารประจำทางหรือรถไฟ ก็สามารถไปได้ แต่มีความสะดวกน้อยลง และต้องเสียเวลาในการต่อรถอยู่บ่อย ๆ

ในช่วงกลางฤดูฝน เราเริ่มไปกันที่จังหวัดกาญจนบุรีก่อน เมื่อเลยตัวเมืองออกไปไม่ว่าจะไปทางอำเภอไทรโยค หรือว่าจะแยกไปทางเขื่อนศรีนครินทร์ อุทยาน

๑. เทียนสว่าง
๒. เทียนป่า
๓. เทียนเพิงคล้าย
๔. เทียนไทรบุญ
๕. เทียนกาญจนบุรี
๖. เทียนไทย

ถ้าธารลอด เมื่อเดินขึ้นไปบนเขาหินปูนที่โล่งๆ มีแสงแดดส่องถึงพื้น ก็จะเห็นต้น **เทียนกาญจน์** (*Impatiens kanburiensis* T.Shimizu) สูง ๕๐-๑๐๐ ซม. ออกดอกสีม่วง เทียนกาญจน์นี้นับเป็นพรรณไม้ถิ่นเดียวของไทย ที่มีขึ้นอยู่เฉพาะจังหวัดกาญจนบุรี โดย Dr.Tatemi Shimizu ซึ่งเป็นนักพฤกษศาสตร์ชาวญี่ปุ่นเข้ามาสำรวจพบ แล้วรายงานในปี พ.ศ. ๒๕๓๔

เมื่อเดินทางต่อไปยังอำเภอไทรโยค ใกล้เคียง กับมหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตกาญจนบุรี ขึ้นไปบนเขาหินปูน ก็จะพบ

ภูมิ (*Impatiens spectabilis* Triboun & Suksathan) ที่มีดอกแผ่บานสีม่วงสดใส คล้ายกับดอกแพงพวย เทียนทองผาภูมินี้ สูงเพียง ๒๐ ซม. เพิ่งจะค้นพบโดย ดร.ปราโมทย์ ไตรบุญ นักพฤกษศาสตร์ จากหอพรรณไม้สิรินธร ร่วมกับ ดร. ปิยะเกษตร สุขสถาน นักพฤกษศาสตร์จากสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ เมื่อปีที่ผ่านมาเอง เทียนทองผาภูมินี้ นอกจากจะพบที่วัดท่าขนุนแล้ว ยังพบได้บนเขาหินปูนตลอดสองข้างทางจากทองผาภูมิไปยังอำเภอสังขละบุรี และพบได้ใน

ร่วมกับ ดร.ปิยะเกษตร สุขสถาน เป็นผู้ตั้งชื่อให้เป็นเกียรติกับ ดร.ปราโมทย์ ไตรบุญ ผู้ค้นพบเทียนชนิดนี้เป็นคนแรก

จากแหล่งที่พบเทียนไตรบุญ หากท่านเลี้ยวขวา ก็สามารถเดินทางต่อเข้าไปยังอุทยานแห่งชาติลำคลองงู และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ตามเนินเขาหินปูนเตี้ยๆ และใกล้ลำธารในบริเวณนี้ ท่านจะได้พบเห็นเทียนอีกชนิดหนึ่ง มีชื่อว่า **เทียนเพ็งคล้าย** (*Impatiens phengklaai* T. Shimizu & Suksathan) ที่มีความสูง ๒๐-๓๐ ซม. ออกดอกสีเหลือง

● เทียนดอกขาว

● เทียนทองผาภูมิ

กับต้น **เทียนดอกขาว** (*Impatiens parishii* Hook.f.) ที่มีลำต้นอวบอ้วน สูง ๕๐-๘๐ ซม. ออกดอกสีขาวสวยงาม มีใบเรียวยาว ขอบใบเป็นจักเล็กๆ เทียนดอกขาว มีอายุอยู่ได้หลายปี มีลำต้นค่อนข้างแข็งและสูง

หากเดินทางออกจากอำเภอไทรโยค ไปยังอำเภอทองผาภูมิ เมื่อถึงตัวเมืองทองผาภูมิ แล้วมองไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ก็จะพบเขาหินปูนที่สูงมากลูกหนึ่ง อยู่ใกล้กับลำน้ำแควน้อย มีมหาเจดีย์ที่งดงามของวัดท่าขนุนอยู่บนยอดเขา หากเราเดินขึ้นบันไดไปนมัสการพระมหาเจดีย์ ก็จะพบกับ **เทียนทองผา-**

เส้นทางจากทองผาภูมิถึงปิล็อก

ในการเดินทางจากอำเภอทองผาภูมิ เพื่อไปยังอำเภอสังขละบุรี เมื่อมาถึงบ้านเกริงกะเวีย ก็จะพบกับภูเขาหินปูนใหญ่ขวางทางอยู่ หากท่านต้องการเดินทางต่อไปยังอำเภอสังขละบุรีก็ต้องเลี้ยวซ้ายเพื่อหลบภูเขาหินปูน และเมื่อเดินเท้าเข้าไปยังเชิงเขาหินปูนลูกนี้ ก็จะได้พบกับต้นเทียนอีกชนิดหนึ่ง มีความสูง ๒๐-๔๐ ซม. แตกกิ่งเป็นพุ่ม และออกดอกเป็นช่อ มีก้านดอกยาวมาก กลีบดอกมีสีเหลืองอ่อน มีชื่อว่า **เทียนไตรบุญ** (*Impatiens tribounii* T. Shimizu & Suksathan) โดย Dr. Tatemi Shimizu

เข้มเป็นเงาวาว มีความโดดเด่น สวยงามน่ารักไปอีกแบบหนึ่ง สำหรับเทียนเพ็งคล้ายนี้ Dr. Tatemi Shimizu ร่วมกับ ดร.ปิยะเกษตร สุขสถาน เป็นผู้ตั้งชื่อให้เป็นเกียรติกับ ดร. จำลอง เพ็งคล้าย นักพฤกษศาสตร์อาวุโส ผู้เคยทำงานอยู่ในหอพรรณไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ผู้ค้นพบเทียนชนิดนี้เป็นคนแรก

หากท่านเลี้ยวซ้ายที่บ้านเกริงกะเวีย เดินทางต่อเพื่อไปยังอำเภอสังขละบุรี ระหว่างทางจะผ่านแม่น้ำรันตีและเนินเขาหินปูน ซึ่งมีโอกาสพบเทียนเพ็งคล้ายได้ด้วย แต่จังหวัดกาญจนบุรีจังหวัดเดียว

ท่านก็สามารถเดินชมเทียนได้ถึง ๕ ชนิด และหากจะดูกันให้ละเอียด ชนิดที่เรียกกันว่า “ทุกตารางนิ้ว” แล้วละก็ รับรองได้ว่าจะดูได้มากกว่านี้ เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่กว้างขวางมาก มีสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศแตกต่างกันค่อนข้างมาก จึงมีพรรณไม้ขึ้นอยู่หลากหลายชนิดมาก เราเรียกลักษณะอย่างนี้ว่า มีความหลากหลายทางพันธุกรรมสูง

คราวนี้หากเราเดินทางล่องใต้กันบ้าง ไม่ว่าจะท่านจะใช้เส้นทางถนนเพชร-

ชาติเขาสามร้อยยอด ในเขตอำเภอสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อเดินเท้าเข้าไปยังถ้ำพระยานคร ตลอดเส้นทางจะได้พบกับต้น **เทียนหิน** (*Impatiens putii Craib*) มีความสูง ๒๐-๔๐ ซม. ออกดอกสะพรั่งตลอด ๒ ข้างทาง ต่อด้านข้างท้องเที่ยว ด้วยกลีบดอกสีม่วงสดใสนั่นเอง นักท่องเที่ยวหลายกลุ่มต้องหยุดถ่ายรูปเก็บความงดงามไว้เป็นที่ระลึกกลับไปบ้าน บางท่านที่ต้องการรูปภาพที่มีความละเอียดคมชัด ก็ถึงขั้นตั้งขาตั้งกล้อง แล้วถ่ายกันอย่างพิถีพิถัน เทียนหิน เป็นเทียนที่ค้น

(T.Shimizu) ที่มีความสูง ๒๐-๓๐ ซม. ออกดอกสีม่วง เป็นดอกค่อนข้างเล็ก เมื่อดอกบานมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางของดอก ๑.๕-๒ ซม. เทียนไทยนั้นนอกจากจะพบได้ในบริเวณนี้แล้ว ยังพบได้ที่จังหวัดกาญจนบุรี เหตุที่เรียกเทียนชนิดนี้ว่าเทียนไทย เนื่องจาก Dr.Tatemi Shimizu ซึ่งเป็นนักพฤกษศาสตร์จากประเทศญี่ปุ่น มาสำรวจพบครั้งแรกที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงตั้งชื่อให้เป็น *siamensis* เพื่อให้เป็นเกียรติสำหรับประเทศไทย โดยมีรายงานการตั้งชื่อ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐

● เทียนภูหลวง

● เทียนหิน

เกษม ที่ไปทางจังหวัดนครปฐม หรือใช้เส้นทางถนนพระรามที่สอง ที่ไปทางจังหวัดสมุทรสาคร ก็จะไปบรรจบกันที่อำเภอปากท่อ จังหวัดราชบุรี ที่บริเวณนี้เองมีเนินเขาหินปูนเตี้ยๆ ที่มีต้น **เทียนป่า** (*Impatiens calcicola Craib*) เป็นต้นสูง ๓๐-๔๐ ซม. ไม่ค่อยแตกกิ่ง จึงมีทรงพุ่มโปร่ง ออกดอกสีม่วง เทียนชนิดนี้ ค้นพบโดย หมอคาร์ (A.F.G. Kerr) นักสำรวจพรรณไม้ผู้ยิ่งใหญ่ชาวไอร์แลนด์ ที่เข้ามารับราชการอยู่ในประเทศไทยในสมัยรัชกาลที่ ๖ มีการประกาศตั้งชื่อตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๙

ถ้าเดินทางต่อไปยังอุทยานแห่ง

พบโดย นายพุด ไพโรสุรินทร์ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๐ จากบ้านสะพลี จังหวัดชุมพร แล้วมีการรายงานในปี พ.ศ. ๒๔๗๑

ในเขตพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์นี้ ท่านยังมีโอกาสได้ชื่นชม **เทียนสว่าง** (*Impatiens cardiophylla Hook.f.*) ที่มีความสูง ๓๐-๕๐ ซม. มีดอกสีม่วงอ่อนสวยงาม เทียนสว่างนี้มีการสำรวจพบกันมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๕๒

หากท่านเดินทางต่อลงไปยังจังหวัดสุราษฎร์ธานี ขึ้นไปตามเทือกเขาหินปูน ท่านจะได้พบเห็นเทียนอีกชนิดหนึ่ง มีชื่อว่า **เทียนไทย** (*Impatiens siamensis*

หลายท่านเลือกที่จะเดินทางไปภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทยฝั่งตะวันออก นั่งรถกินลมชมวิวกันไปเรื่อยๆ เลี่ยงแวะพักข้างทางกันได้ตามอรัญญาตัย มาตามถนนสุขุมวิทพอเลยตัวเมืองจันทบุรีมาได้สักพัก ก็จะเป็นสามแยก ถ้าเลี้ยวขวาก็จะไปจังหวัดตราด แต่เราเลี้ยวซ้าย ก็จะมายังอำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอสอยดาว และที่นี้ก็จะมียอดเขาที่สูงที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือสูงถึง ๑,๖๕๐ เมตร อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว เป็นบริเวณป่าดิบชื้นที่มีความชุ่มชื้นสูง มีน้ำตก มีลำธารที่มีน้ำไหลตลอดปี เราสามารถเดินชม **เทียนสอย-**

ดาว (Impatiens subaequalis Craib) ได้ตั้งแต่เชิงเขา ไปจนถึงยอดภูเขา โดยเฉพาะตามบริเวณที่โล่ง จะเห็นต้นเทียนสอยดาว ขึ้นอยู่เป็นแปลงใหญ่ ออกดอกสีม่วงแดงสดใส โดยเฉพาะตามหน้าผา จะเบ่งดอกบานล้นลม สะบัดไปมา โดดเด่นสดใสเป็นสีสันแห่งป่าในยามนี้ได้เป็นอย่างดี

เทียนสอยดาวนี้สำรวจพบครั้งแรก โดยหมอคาร์โนวันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๗ แล้วรายงานการตั้งชื่อในปี พ.ศ. ๒๔๖๙

คราวนี้ เดินทางขึ้นอีसानไปภาคตะวันออกเฉียงเหนือกันบ้าง ไปยังจังหวัด

เรื่อยๆ จนถึงระดับความสูง ๑,๓๐๐ เมตร ก็จะถึงยอดภูหลวง ที่ระดับความสูงขนาดนี้ จะมีต้นเทียนที่ชอบอากาศหนาวเย็นชนิดหนึ่งขึ้นอยู่ มีชื่อว่า **เทียนภูหลวง** (Impatiens phuluangensis T.Shimizu) ออกดอกสีม่วงเข้มสวยงาม บานล้นลมหนาวอย่างไม่สะทกสะท้าน หากทำนออกไปชมในช่วงเช้าตรู่ จะเห็นหยดน้ำค้างหยดเล็กๆ เกาะอยู่บนกลีบดอกและบนใบ เมื่อดวงอาทิตย์เริ่มทอแสง อากาศเริ่มอุ่นขึ้น น้ำค้างหยดเล็กๆ จะไหลมารวมเป็นหยดใหญ่ ห้อยอยู่ตามขอบกลีบและปลาย

รูทคิว (Impatiens ruthiae Suksathan and Triboun) ซึ่ง ดร.ปิยะเกษตร สุขสถาน และ ดร.ปราโมทย์ ไตรบุญ ผู้ค้นพบเมื่อปีที่แล้ว และได้ตั้งชื่อให้กับ รูทคิว ซึ่งเป็นนักพฤกษศาสตร์อีกท่านหนึ่ง สำหรับเทียนรูทคิว เป็นเทียนที่มีโคนกลีบดอกสีเหลืองเข้ม สีขาว และม่วงแดงแยกส่วนตัดกันชัดเจนสวยงาม มีต้นสูง ๒๐-๒๕ ซม. แตกกิ่งน้อย มีดอกขนาดใหญ่เมื่อเทียบกับขนาดของทรงพุ่ม

เมื่อไปถึงจังหวัดสระบุรี แล้วเลี้ยวซ้ายไปได้ ๑๐ กิโลเมตร ก็จะพบกับสาม

● เทียนจรัญ

● เทียนรูทคิว

เลย ที่มีเทียนสวยงามหลากหลายชนิดให้ได้ชมกัน โดยเราเลือกเส้นทางจากสระบุรี ผ่านอำเภอมวกเหล็ก อำเภอปากช่อง แล้วไปยังอำเภอสีคิ้ว เลี้ยวซ้ายขึ้นไปจังหวัดชัยภูมิ ผ่านไปยังอำเภอแก่งคร้อ อำเภอภูเขียว อำเภอชุมแพ อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย แล้วเลี้ยวซ้ายเพื่อจะไปยังอำเภอภูเรือ แต่เราจะเลี้ยวซ้ายอีกครั้งก่อนถึงอำเภอภูเรือ เข้าไปในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง แล้วไต่ระดับขึ้นไป

ใบ เป็นหยดน้ำใสบริสุทธิ์ เมื่อต้องกับแสงอาทิตย์ จะเห็นเป็นประกายดาว เป็นแจ่มสวยงาม

เทียนภูหลวง เป็นเทียนถิ่นเดียวของไทย สำรวจพบครั้งแรกโดย Dr. Tatemi Shimizu ตีพิมพ์รายงานการตั้งชื่อในปี พ.ศ. ๒๕๑๒ นอกจากนี้จะขึ้นอยู่บนภูหลวงแล้ว ในจังหวัดเลยยังพบขึ้นอยู่บนอุทยานแห่งชาติภูเรือ และอุทยานแห่งชาติภูกระดึง ส่วนในบริเวณใกล้เคียงที่มีระดับความสูงเดียวกัน ก็ยังพบในอุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า จังหวัดพิษณุโลก

ในจังหวัดเลย ตามภูเขาคินปุนระดับต่ำ ที่มีความชื้นสูง ยังได้พบ **เทียน**

แยกพุ่ม ซึ่งถ้าตรงไปก็จะไปยังจังหวัดลพบุรี แต่เราเลยสวนพฤกษศาสตร์พุแคไปได้เล็กน้อย ก็จะเข้าเขตตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี ที่มีการระเบิดหิน มีโรงงานบดหินอยู่เต็มไปหมด บนเขาหินปูนเล็กๆ แถวนั้น ท่านจะได้พบกับ **เทียนจรัญ** (Impatiens charanii T.Shimizu) ที่มีดอกสีม่วงแดงหรือสีชมพูเข้ม กลางดอกมีแต้มสีเหลืองสดใส เทียนจรัญนี้ Dr. Tatemi Shimizu เก็บตัวอย่างไปเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้วตีพิมพ์รายงานการตั้งชื่อในปี พ.ศ. ๒๕๓๔ โดยตั้งชื่อ charanii เพื่อเป็นเกียรติกับนายจรัญ ฉ.เจริญผล อดีตหัวหน้าสวนพฤกษศาสตร์พุแค ผู้นำ

ทางไปเก็บตัวอย่าง เทียนจรัญนี้สามารถพบได้อีกในเขตอำเภอเมือง และอำเภอพัฒนานิคม จังหวัดลพบุรี

สำหรับในภาคเหนือที่มีตอยสูงๆ เขียวเมฆ ขนาดที่มีโอหมอกเคลือบคลอ ยอดตอยอยู่ในช่วงเช้าและเย็น หากท่านอยากจะขึ้นไปไต่ยอดตอย ขึ้นไปผจญลมหนาว เพื่อความสะใจ ประทับใจกับชีวิตสามารถไปได้ที่ตอยเชียงดาว ไต่ไปที่ยอดตอย ที่เรียกกันว่า ตอยหลวงเชียงดาว ที่มียอดตอยสูงถึง ๒,๑๙๐ เมตร ก็จะได้พบกับเทียนสวยงามหลายชนิด เช่น เทียนนก

เทียนอีกชนิดหนึ่ง ที่เรียกว่า เหี่ยวเลียงผา หรือ เทียนนางคาร์ (Impatiens kerriae Craib) เป็นเทียนที่หมอคาร์ (A.F.G. Kerr) เก็บตัวอย่างจากยอดตอยเชียงดาว ในวันที่ ๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๖๕ แล้วส่งไปตรวจสอบที่หอพรรณไม้คิว ประเทศอังกฤษ ต่อมาได้ตั้งชื่อให้เป็นเกียรติกับนางคาร์ ภรรยาของหมอคาร์ มีรายงานในปี พ.ศ. ๒๔๖๙ เป็นเทียนที่มีลำต้นอวบอ้วน แข็งแรง ทนทาน ยืนหยัดปะทะลมหนาว อยู่บนยอดตอยได้อย่างสมศักดิ์ศรี

เนื่องจากเทียนแต่ละชนิดบานใน

Touring Thailand to Enjoy Colorful Impatiens

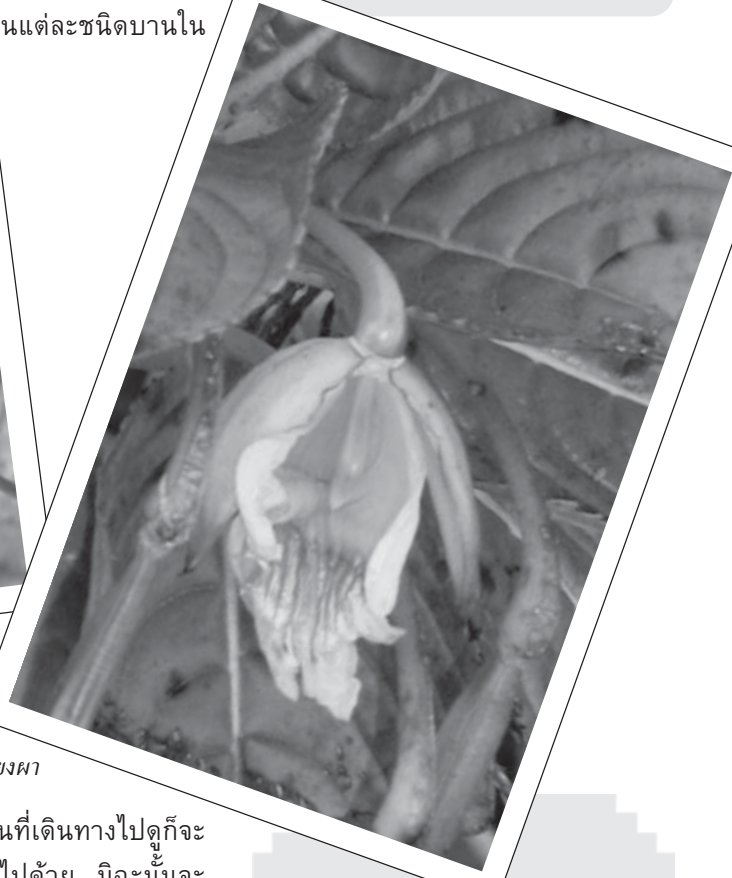
There are almost 100 species of colorful Impatiens or jewelweeds around Thailand, both annual and perennial herbs. These tiny vibrant flowers like the rainy season. Travelers who want to enjoy them should bring raincoats.

● เทียนนกแก้ว

แก้ว (Impatiens psittacina Hook.f.) ที่มีดอกรูปร่างคล้ายนกแก้ว และช่วงเป็นนกแก้วที่มีความสวยงามมาก มีสีชมพูสดใส ขนาดนกแก้วจริงยังอิจฉา เทียนนกแก้วนี้สามารถเรียกให้นักท่องเที่ยวแวะดูกันได้ทุกคน และหลายคนก็ต้องมนต์เสน่ห์หลงใหลไปกับความงามอันสดใส จนต้องถ่ายภาพเก็บไปเป็นที่ระลึกในการมาเยือนตอยเชียงดาว ที่ตรังบริเวณใกล้ยอดตอย ยังมี เทียนนกแก้วเผือก เป็นชนิดเดียวกับเทียนนกแก้ว แต่มีสีขาวหมดทั้งดอก นับได้ว่าสวยงามไปอีกแบบหนึ่ง

หากท่านเดินไต่ระดับขึ้นไปจนถึงยอดตอยหลวงเชียงดาว ก็จะได้พบกับ

● เทียนเหี่ยวเลียงผา

ช่วงกลางฤดูฝน ท่านที่เดินทางไปดูก็ต้องเตรียมชุดกันฝนไปด้วย มิฉะนั้นจะเปียกปอน หนาวสั่น มีอาการเป็นไข้หวัดได้ และจะต้องระมัดระวังในการเดินทางด้วย เพราะหน้าฝนถนนมันลื่น เดี่ยวจะลื่นหกล้ม หรือลื่นตกเขาไป ขอให้เดินทางกันไปช้าๆ ด้วยความระมัดระวัง ดูไปที่ละชนิด เดี่ยวก็ดูได้หลายชนิดเอง แต่ถ้าดูไม่ทันในปี นี้ เอาไว้กลางฤดูฝนปีหน้าค่อยไปดูใหม่ก็ยังได้

ดร.ปิยะ เฉลิมกลิ่น

ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ทำงานวิจัยด้านเทคโนโลยีการเกษตร ในการพัฒนาพรรณไม้ที่หายากและใกล้สูญพันธุ์เพื่อการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์อย่างยั่งยืน

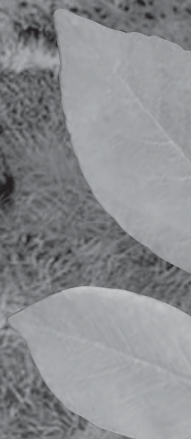

‘รถโฟวิล’ ‘รถสองเพลา’ เป็นชื่อแรกๆ ที่ใช้เรียกรถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสี่ล้อนี้ ต่อมาชื่อได้เปลี่ยนแปลงตามความนิยมมาตามลำดับ จนในปัจจุบันได้ถูกเรียกเป็น ‘รถโฟร์วีล’ ‘รถออฟโรด’ (รถออฟโรด) ‘รถขับเคลื่อนสี่ล้อ’ และอื่นๆ ตามความพอใจของคนเรียก

รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อ

สรีวิชัย

มาทำความเข้าใจกับ ‘รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อ’ กัน

เมื่อเริ่มแรก รถต่างๆ ไป มีลักษณะเป็นรถยนต์แบบขับเคลื่อนสองล้อ ที่ทางโรงงานผู้ผลิตจะผลิตออกมาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้บริหารของโรงงานของบริษัทนั้นๆ ว่าจะเลือกผลิตรถยนต์ที่มีระบบขับเคลื่อนที่ล้อหน้า หรือล้อหลังเพียงสองล้อ รถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสองล้อนี้เป็นรถยนต์ที่ใช้ในกิจวัตรประจำวันทั่วไป ไม่ว่าจะขับไปทำงาน จ่ายตลาดหรือเที่ยวเตร่ ทั้งในเมืองและต่างจังหวัด ขึ้นอยู่กับความต้องการและฐานะของผู้ซื้อที่เป็นเจ้าของรถทั้งสิ้น เนื่องจากรถยนต์ที่มีขายอยู่ทั่วไปตามท้องตลาดนั้น มีอยู่มากมายหลายรุ่น หลายยี่ห้อ ล้วนแต่มีระดับราคาและศักยภาพหรือประสิทธิภาพ ที่แตกต่างกันออกไปมากมาย แต่ในที่สุดก็ยังมีข้อจำกัดตรงที่ว่าจะต้องใช้ขับไปเฉพาะบนพื้นผิวที่เรียบ ไม่ขรุขระ หรือทุรกันดารมากจนเกินขีดความสามารถของรถยนต์คันนั้น

จากอดีตสู่ปัจจุบัน มนุษย์เราเริ่มมีความต้องการที่จะกลับเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติมากขึ้น ทำให้มีความต้องการใช้รถยนต์ที่มีประสิทธิภาพและความสามารถในการขับเคลื่อนที่มากกว่ารถยนต์ปกติที่ใช้กันอยู่ จึงทำให้เกิดการพัฒนาการขึ้นในวงการรถยนต์ เกิดเป็นรถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสี่ล้อขึ้น เพื่อใช้เป็นพาหนะที่จะसानฝันของกลุ่มคนที่ต้องการจะย้อนกลับไปสู่ธรรมชาติอันบริสุทธิ์ของ

ป่าเขาและความเขียวขจีของต้นไม้ใบหญ้า ถึงแม้ว่าเส้นทางที่จะต้องผ่านไบนั้น มีความทุรกันดารและสภาพพื้นผิวที่ขรุขระมากกว่าปกติ

นั่นเป็นเหตุผลประการหนึ่งของการพัฒนารถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อ ซึ่งมีที่มาจากการใช้เป็นยุทธโศปกรณ์ประเภทหนึ่งในช่วงสงครามเพื่อนำมาช่วยเพิ่มศักยภาพให้กับกองทัพในการล่าเหยื่ออาวุธกำลังพล และเสบียงอาหาร ไปยังพื้นที่ที่มีความทุรกันดารอย่างมาก ซึ่งรถยนต์บรรทุกหรือรถประเภทอื่นๆ ประเภทขับเคลื่อนสองล้อทั่วไปไม่สามารถผ่านไป

ความเหนือกว่าและความแตกต่างของรถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสี่ล้อ

เมื่อพิจารณากันจากที่กล่าวมาตั้งแต่ต้นแล้วว่า รถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสองล้อ เป็นรถที่มีระบบขับเคลื่อนเฉพาะที่ล้อคู่หน้าหรือที่ล้อคู่หลังเท่านั้น แนนอนล้อคู่ที่เหลือจะไม่ได้ทำหน้าที่ขับเคลื่อน แต่จะทำหน้าที่เป็นล้อพวงตัวรถและเปลี่ยนทิศทางของรถ (ซึ่งโดยปกติจะเป็นที่ล้อคู่หน้าเท่านั้น) หากเปรียบเทียบกับรถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสี่ล้อ ที่มีระบบขับเคลื่อนทั้งที่ล้อคู่หน้าและคู่หลัง ซึ่งทำหน้าที่ขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กัน ทำให้สามารถแล่นไปในพื้นที่ที่มีสภาพพื้นผิวหลากหลายมากกว่ารถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสองล้อ แต่ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับเงื่อนไขความสามารถหรือสมรรถนะของรถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสี่ล้อนั้นๆ ด้วยว่าเป็นรถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสี่ล้อแบบใด ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป นอกจากนี้ ความสูงของรถยนต์ประเภทนี้ เมื่อนับจากใต้ท้องรถลงไปจนถึงพื้นดินมีความสูงมากกว่ารถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสองล้อทั่วไป จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้รถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสี่ล้อสามารถผ่านพื้นที่ หรือสภาพพื้นผิวที่มีความทุรกันดาร และขรุขระมากกว่าพื้นที่ที่เราเรียกว่า “หลังถนน” หรือ “ถนนดำ”

“หลังถนน” หรือ “ถนนดำ”

ในหมูนักขับรถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสี่ล้อที่มีพื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์ในการเข้าไปในพื้นที่ป่า หรือพื้นที่ธรรมชาติ จะนิยมใช้คำว่า “เข้าพื้นที่” หรือ “นอกถนนดำ” ซึ่งหมายความว่าเส้นทางที่มีสภาพเป็นธรรมชาติ คือมีลักษณะพื้นผิวเป็นดิน ดินเหนียว (ดินหนังหมู) ทราย ลูกกรัง หลุมหรือหิน ฯลฯ ที่มีสภาพพื้นผิวแบบบิสระ ไม่มีการยึดเกาะผิวหน้าให้อยู่ติดกันเป็นผืน เป็นแผ่น นั่นหมายถึงไม่มีมีการลาดยาง ปูนซีเมนต์ หรือวัสดุใดๆ ที่จะทำหน้าที่ยึดสภาพพื้นผิวให้ติดกันเป็นแผ่น เหมือนสภาพพื้นถนนทั่วไปทั้งสิ้น

บนท้องถนนทั่วไป เวลาที่รถยนต์แล่นผ่าน ก็จะแล่นไปบนถนน ทำให้เกิดคำเรียกว่า “หลังถนน” ส่วนคำว่า “ถนนดำ” น่าจะมาจากสภาพพื้นถนนที่ถูกรถแล่นผ่านไปมาเป็นระยะเวลาต่างๆ จะสังเกตเห็นได้ว่าพื้นถนนจะมีสีเข้มขึ้นจนเกือบเป็นสีดำ จึงถูกเรียกว่า “ถนนดำ” ซึ่งแต่ละสภาพพื้นผิว จำเป็นต้องใช้ยางต่างประเภทกันออกไป

รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อสองแบบ

เมื่อพิจารณาดูเผินๆ ก็ไม่น่าจะมีการแยกประเภทของรถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อได้อีก แต่ในความเป็นจริง รถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสี่ล้อยังสามารถจำแนกออกไปได้อีกเป็นสองแบบด้วยกัน คือ

- รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบชั่วคราว
- รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบตลอดเวลา (รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบถาวร)

บางครั้ง ข้อความโฆษณาตามสื่อต่างๆ ของบริษัทจำหน่ายรถยนต์บางบริษัทที่เราเคยได้ยินได้ฟังมานั้น จะมีการโฆษณาโดยใช้ชื่อเรียก “รุ่น” ที่แตกต่างกันออกไป ล้วนแล้วแต่เป็นชื่อที่ตั้งขึ้นมาเพื่อการพาณิชย์ทั้งสิ้น

รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบชั่วคราว จะมองเห็นลักษณะที่แตกต่างจากรถทั่วไป ได้อย่างชัดเจน คือ คันเกียร์ที่สั้น (ใช้เลือกระบบขับเคลื่อนและอัตราทด) หรือปุ่ม (ที่ใช้เลือกระบบขับเคลื่อนและอัตราทด) ในรถยนต์รุ่นใหม่บางยี่ห้อ และความสูงของตัวรถ ซึ่งสูงกว่ารถยนต์ประเภทอื่นๆ

ดังที่กล่าวไว้แล้วว่ารถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสี่ล้อนี้ ได้รับการพัฒนามาจากรถยนต์ประเภทขับเคลื่อนสองล้อ โดยนำระบบขับเคลื่อนเพิ่มเข้าไปอีกชุดหนึ่งและมีห้องเกียร์เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งห้องที่เรียกว่า เกียร์ทด เกียร์พ่วง เกียร์ฝาก เกียร์โลว์ ซึ่งที่ถูกต้องจะเรียกว่า เกียร์ใช้เลือกระบบขับเคลื่อนมากกว่า

เกียร์ใช้เลือกระบบขับเคลื่อน

เป็นเกียร์ที่ใช้เลือกระบบขับเคลื่อนว่าจะเลือกใช้ระบบขับเคลื่อนแบบสองล้อหรือแบบสี่ล้อ ซึ่งที่ฐานของคันเกียร์นี้ จะมีสัญลักษณ์บอกรายละเอียดไว้เป็นตัวเลขและตัวหนังสือภาษาอังกฤษ เช่น 2H, 4H, N และ 4L

ตัวเลข “2” และ “4” แสดงถึงระบบขับเคลื่อนที่เราเลือกใช้ว่าจะเป็นการขับเคลื่อนแบบสองล้อหรือระบบขับเคลื่อนแบบสี่ล้อ

ตัวหนังสือภาษาอังกฤษ “H” แสดงถึง อัตราทดเกียร์ปกติ จะมีกำลังในการขับเคลื่อนแบบปกติเหมือนรถยนต์ทั่วไป

“N” แสดงถึงตำแหน่งเกียร์ว่าง หมายถึง ไม่มีการกระจายกำลังที่มาจากเครื่องยนต์เข้าสู่ระบบขับเคลื่อน

“L” แสดงถึงอัตราทดที่สูงกว่าอัตราทดปกติจะมีกำลังในการขับเคลื่อนสูงและมีความเร็วที่ต่ำกว่า H ที่มีอัตราทดปกติ ใช้สำหรับปีนทางชันหรือพื้นที่ที่ทุรกันดารมาก

โดยปกติ เราเลือกตำแหน่งของระบบขับเคลื่อนที่ “2H” เพราะตำแหน่งนี้เป็นตำแหน่งเกียร์ที่มีอัตราทดปกติสำหรับไว้ใช้งานบนถนนทั่วไป

ห้องเกียร์ที่เพิ่มมานี้ จะทำหน้าที่เป็นตัวช่วยกระจายกำลังของเครื่องยนต์ไปยังล้อคู่หน้าและล้อคู่หลัง โดยผ่านเพลากลางด้านหน้าและเพลากลางด้านหลังจากเพลากลางทั้งสองที่มีกำลังส่งผ่านมานั้น จะส่งกำลังผ่านไปยังเฟืองแปรผัน (หรือที่เรียกว่าเฟืองท้าย เหตุที่เรียกว่าเฟืองท้ายก็เพราะแต่เดิมเราเห็นเฟืองประเภทนี้อยู่ใต้ท้องรถยนต์บรรทุก หรือรถยนต์โดยสารระหว่างล้อหลังจะมีลักษณะเป็นลูกกลมๆ ขนาดประมาณลูกฟุตบอลอยู่ตรงกลางระหว่างล้อทั้งสองข้าง) ทั้งข้างหน้าและข้างหลัง เพื่อส่งกำลังต่อไปยังล้อทั้งสองฝั่ง ซึ่งจะเข้าไปตามเงื่อนไขของเฟืองแปรผัน (หมายถึงเมื่อล้อฝั่งใดไม่สามารถจับสภาพพื้นผิวได้ กำลังของเครื่องยนต์ก็จะถูกส่งไปยังล้อฝั่งนั้น) และถือเป็นรถยนต์ขนาดเบาและเล็กซึ่งสามารถไปได้ในพื้นที่ทุรกันดารเกินกว่าที่รถยนต์ขับเคลื่อนสองล้อจะไปได้ และก็ได้พัฒนามาถึงรถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบตลอดเวลาในที่สุด

รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อทั้งสองประเภทนี้ นอกจากจะแตกต่างกันตรงชื่อเรียกแล้วยังมีความแตกต่างของรูปลักษณะที่เรามองเห็นได้จากภายนอก ได้แก่ความสูงใต้ท้องรถจากพื้นดิน

โดยทั่วไป รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบชั่วคราว จะสูงกว่ารถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบตลอดเวลา และแน่นอนจะต้องสูงกว่ารถยนต์ขับเคลื่อนสองล้อด้วย รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบชั่วคราวนั้น

การเปลี่ยนระบบขับเคลื่อนนี้ทำได้โดยใช้คันเกียร์อันสั้นกว่าหรือปุ่มกดในรถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบชั่วคราวบางยี่ห้อในปัจจุบัน ในขณะที่รถขับเคลื่อนสี่ล้อแบบตลอดเวลา จะไม่มีความสามารถในการขับเคลื่อนเหมือนกับรถขับเคลื่อนสี่ล้อแบบชั่วคราว เพราะกำลังของเครื่องยนต์จะถูกส่งผ่านระบบขับเคลื่อนที่มีเฟืองแปรผันถึงสามชุดด้วยกัน กำลังของเครื่องยนต์จะถูกส่งผ่านไปยังล้อทั้งสองฝั่งภายใต้เงื่อนไขที่ต่างกันกับรถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบชั่วคราว ซึ่งจะมีเฟืองแปรผันแค่สองชุดเท่านั้น

ความแตกต่างนี้ทำให้รถขับเคลื่อนสี่ล้อแบบตลอดเวลา ผ่านเข้าไปในพื้นที่ทุรกันดารแบบรถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบชั่วคราวไม่ได้แต่ข้อดีของรถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบตลอดเวลาคือ ได้รับการยกย่องว่าเป็นรถยนต์ที่มีสมรรถภาพในการยึดเกาะถนนดีที่สุดในขณะนี้

การใช้งานรถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อแบบชั่วคราวนั้น มีความละเอียดอ่อนมาก เนื่องจากมีความพิเศษมากกว่ารถยนต์ทั่วไปดังกล่าวมาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นคันเกียร์ที่มีเพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งอัน และระบบขับเคลื่อนที่มีเพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งชุด

ฉะนั้น เราควรทำความรู้จักกับความพิเศษเหล่านี้เพื่อช่วยในการประหยัดค่าใช้จ่ายในการดูแลบำรุงรักษา ไม่ให้ต้องเสื่อมสภาพก่อนเวลาอันควร

การเลือกระบบขับเคลื่อนและอัตราทดเกียร์

เราจะใช้การเคลื่อนเกียร์อันสั้นที่อยู่ใกล้เกียร์ปกติหรือเกียร์ที่อยูบริเวณตรงกลางของแผงด้านหน้าในรถยนต์ประเภทที่กล่าวมาแล้วนี้เพื่อเลือกตำแหน่งต่างๆ ของเกียร์คันสั้นหรือปุ่มกด ซึ่งโดยทั่วไปจะมีตัวเลขและตัวอักษรระบุไว้ตามตำแหน่งต่างๆ ดังนี้ 2H, 4H, N และ 4L

ตำแหน่ง 2H จะเป็นตำแหน่งที่เราเลือกใช้งานมากที่สุด เลข 2 แสดงถึงระบบขับเคลื่อนแบบ 2 ล้อ และตัวอักษร H แสดงถึงอัตราทดเกียร์แบบทั่วไปที่มี

อัตราทดต่ำ ให้ความเร็วสูง และมีความสามารถในการออกตัวได้แบบปกติเหมือนรถยนต์ขับเคลื่อนสองล้อทั่วไป เป็นตำแหน่งเกียร์ที่เราเลือกใช้มากที่สุด เพราะสามารถใช้ในชีวิตประจำวันเหมือนรถยนต์ทั่วไปบนท้องถนนได้

ตำแหน่ง 4H เลข 4 แสดงว่าเราเลือกระบบขับเคลื่อนแบบ 4 ล้อ และตัวอักษร H แสดงถึงอัตราทดเกียร์แบบทั่วไปที่มีอัตราทดต่ำ ให้ความเร็วสูง (เหมือนที่กล่าวมาแล้วในตำแหน่ง 2H) และมีความสามารถในการออกตัวแบบปกติเหมือนรถยนต์ขับเคลื่อนสองล้อทั่วไป เป็นตำแหน่งเกียร์ที่เราเลือกใช้ในขณะขับอยู่กับสภาพพื้นผิวลื่นมากกว่าสภาพพื้นผิวปกติและไม่ต้องการกำลังในการขับเคลื่อนมากเกินไป

ตำแหน่ง 4L เลข 4 แสดงว่าเราเลือกระบบขับเคลื่อนแบบ 4 ล้อ และตัวอักษร L แสดงถึงอัตราทดเกียร์แบบพิเศษที่มีอัตราทดเกียร์สูงกว่าตำแหน่ง H, ให้ความเร็วที่ต่ำกว่า แต่มีความสามารถในการขับเคลื่อน (ปีนป่า, ข้ามอุปสรรค) สูงกว่า เป็นตำแหน่งเกียร์ที่เราเลือกใช้ในขณะอยู่ในพื้นที่ทุรกันดาร และต้องการอัตราทดพิเศษเพื่อให้มีกำลังในการขับเคลื่อนที่สูงมากกว่า ทำให้รถมีความสามารถเคลื่อนที่ได้มากกว่าการใช้ตำแหน่งเกียร์ 4H

คำเตือน

ควรแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม โดยศึกษาหาความรู้ในการควบคุมบังคับรถยนต์ที่ตนใช้อยู่ในขั้นพื้นฐานให้ได้ดีเสียก่อน เพื่อจะได้เรียนรู้ถึงขั้นตอนการปฏิบัติในรูปแบบการควบคุมบังคับรถยนต์ในสภาวะและสถานการณ์ต่างๆ แล้วจึงเข้ามาร่วมใช้ถนนที่เป็นของส่วนรวมอย่างมีกฎ ระเบียบ กติกา เพื่อจะได้ไม่กระทำการใดๆ ที่ผิดกฎหมายพระราชบัญญัติจราจรทางบก หรือกระทบกับสิทธิในการใช้ทางร่วมกันเพื่อความเป็นระเบียบและช่วยลดอุบัติเหตุอันอาจเกิดขึ้นได้จากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้ขาดความรู้ในการควบคุมขั้นพื้นฐาน

การใช้รถยนต์ทุกประเภท ควรอ่านคู่มือการใช้งานประจำรถยนต์คันนั้นๆ ให้ละเอียดก่อนการใช้งาน เพื่อประโยชน์ของตัวท่านเอง หากมีการใช้งานผิดประเภท เช่น การเติมลมยาง การเลือกใช้ชนิดของของเหลวต่างๆ ผิดไปจากข้อมูลที่กำหนดไว้ในคู่มือการใช้งานประจำรถยนต์แล้ว การรับประกันสินค้าจะมีการโต้แย้งจากผู้ค้าหรือผู้ผลิตได้ฉะนั้น ขณะที่อยู่ในระยะประกัน ควรปฏิบัติตามคู่มือการใช้งานอย่างเคร่งครัด

Four-wheel cars

Four-wheel cars are vehicles of the adventure lovers and nature lovers. The vehicle allows all four wheels to receive torque from the engine simultaneously. While many people associate the term with off-road vehicles and sport utility vehicles, powering all four wheels provides better control on road of many surfaces, and is an important part of rally racing.

สรวิษฐ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้และขับขีรถยนต์ขั้นพื้นฐาน สนใจเรื่องการขับรถโฟร์วีลเป็นพิเศษ

ปัทมกานะ: พลังงาน

แปลและเรียบเรียงโดย
วาสนา ประสิทธิ์จตุระกุล
จาก The Lamp, 2009 - Number 3

จากบ่อน้ำ จนถึง ปั้มน้ำมัน?

6 อี๊กซอนโมบิล ได้ร่วมมือกับผู้นำด้านการวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพในการพัฒนาวัตถุดิบในการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ในการขนส่งจากแหล่งใหม่ๆ ที่ดูเหมือนไม่น่าจะเป็นไปได้

บ่อน้ำที่ปกคลุมไปด้วยสาหร่าย (algae) อาจไม่ใช่ทัศนียภาพที่ดูงดงามนัก แต่สำหรับนักวิทยาศาสตร์แล้ว ภาพเดียวกันนี้สามารถเป็นแหล่งน้ำมันเชื้อเพลิงมหาศาลในอนาคต

ในการค้นหาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการใช้พลังงานของโลกที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อี๊กซอนโมบิลได้ริเริ่มการค้นคว้า วิจัยและพัฒนาเชื้อเพลิงชีวภาพรุ่นต่อไป ซึ่งถ้าประสบความสำเร็จ น้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพที่ได้จากสาหร่าย สามารถนำมาผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงหลากหลายชนิดตามที่ใช้กันอยู่ นับเป็นการเพิ่มแหล่งเชื้อเพลิงในปัจจุบันนั่นเอง

อี๊กซอนโมบิล ทำการวิจัยร่วมกับ Synthetic Genomics Inc. (SGI) บริษัทค้นคว้าเทคโนโลยีชีวภาพขั้นนำ ซึ่งมีชื่อเสียงในการพัฒนาผลิตภัณฑ์จากการใช้เทคโนโลยีด้านพันธุกรรม โดยค้นคว้าว่าสาหร่ายสามารถเป็นแหล่งพลังงานทางเลือกที่เหมาะสมในเชิงพาณิชย์เพื่อทดแทนน้ำมันดิบในการผลิตน้ำมันเบนซินและน้ำมันเชื้อเพลิงที่ใช้ในการขนส่งประเภทอื่นๆ

ถ้าบริษัททั้งสองบรรลุตามขั้นตอนการค้นคว้าพัฒนาบางระดับ ค่าใช้จ่ายในการค้นคว้าวิจัยเรื่องนี้อาจมีมูลค่ามากกว่า ๖๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

“การตอบสนองความต้องการใช้พลังงานในโลกจำเป็นต้องมีแหล่งพลังงานที่หลากหลาย” เอมิล จาค็อบส์ รองประธานบริษัท ExxonMobil Research and Engineering Company (EMRE) กล่าว “เราเชื่อว่าเชื้อเพลิงชีวภาพจากสาหร่ายที่ทำการสังเคราะห์แสง สามารถเป็นส่วนหนึ่ง (ของแหล่งพลังงาน) เพราะมีความเป็นไปได้ว่าจะเป็นเชื้อเพลิงที่มีราคาที่เหมาะสมและมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ”

“ที่สุดของที่สุด”

โครงการนี้ เป็นการผนวกความเชี่ยวชาญระดับสูงด้านชีววิทยาของ SGI โดยเฉพาะการวิจัยด้านพันธุกรรม เข้ากับความรู้อความชำนาญด้านวิศวกรรม รวมทั้งความสามารถที่พิสูจน์ได้ในการ “ปรับระดับ” แนวคิดขึ้นสู่ความเป็นไปได้ในเชิงพาณิชย์ของอี๊กซอนโมบิล

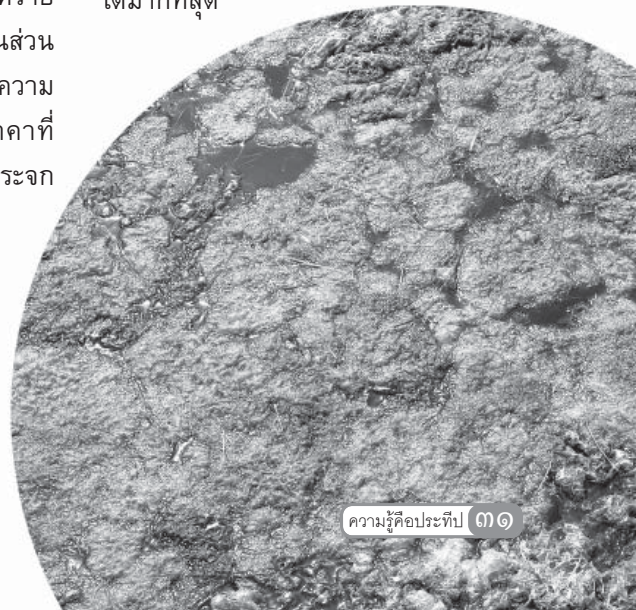
“อี๊กซอนโมบิลมีความเชี่ยวชาญในการก้าวจากแนวคิดสู่การใช้ในเชิงพาณิชย์” เจฟฟ์ เบ็ก ผู้จัดการด้านการวิจัยเชิงกลยุทธ์ของ บริษัท EMRE กล่าว “SGI ก็มีขีดความสามารถด้านพันธุกรรมในระดับเดียวกับความเชี่ยวชาญด้านการกลั่นของเรา ถ้าต้องการที่จะก้าวเข้ามาในสาขา นี้ คุณต้องใช้คนที่เก่งที่สุดในด้านนั้นๆ และการร่วมมือในครั้งนี้ก็เป็นเช่นนั้น”

ตามที่ เดฟ มาร์เลอร์ ผู้จัดการโปรแกรมน้ำมันชีวภาพ ของห้องทดลองวิจัยเชิงกลยุทธ์ บริษัท EMRE กล่าว สาหร่ายบางสายพันธุ์ผลิตน้ำมันที่มีส่วนผสมของไฮโดรคาร์บอนอยู่แล้ว

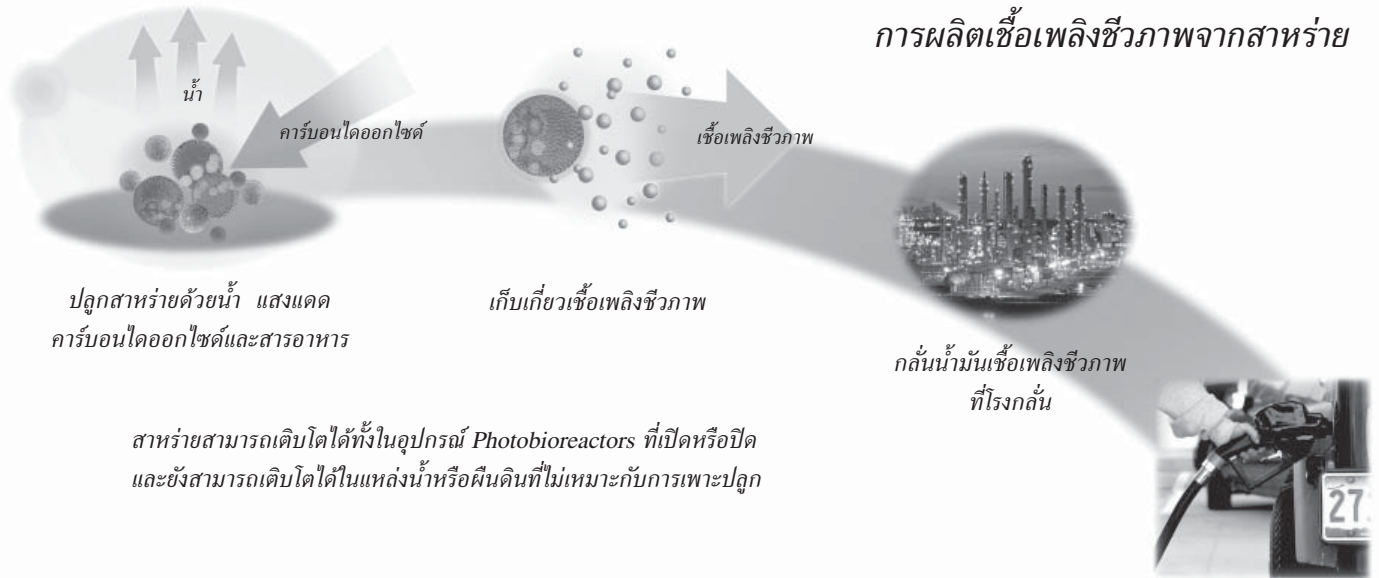
“สาหร่ายต่างชนิดผลิตน้ำมันต่างกัน” มร. มาร์เลอร์ กล่าว “สาหร่ายสามารถผลิตโมเลกุลแบบเดียวกับที่พบในน้ำมันดิบ แต่ประกอบเป็นโครงสร้างที่ต่างกัน ความท้าทายด้านชีววิทยาก็คือการระบุสายพันธุ์ของสาหร่ายที่ผลิตน้ำมันชีวภาพที่ต้องการได้มากที่สุด ดังนั้นแนวหน้าของโครงการนี้จะเน้นที่การค้นคว้าที่ SGI ซึ่งจะค้นหาสายพันธุ์ของสาหร่ายและค้นหาวิธีผลิตสารไฮโดรคาร์บอนให้ได้มากที่สุด”

◀ เดฟ มาร์เลอร์ (ซ้าย) และเจฟฟ์ เบ็ก กล่าวว่าความร่วมมือระหว่างอี๊กซอนโมบิลและ Synthetic Genomics ในการค้นหาวิธีพัฒนาการผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพจากสาหร่ายเป็นสิ่งสำคัญที่ทรงพลัง

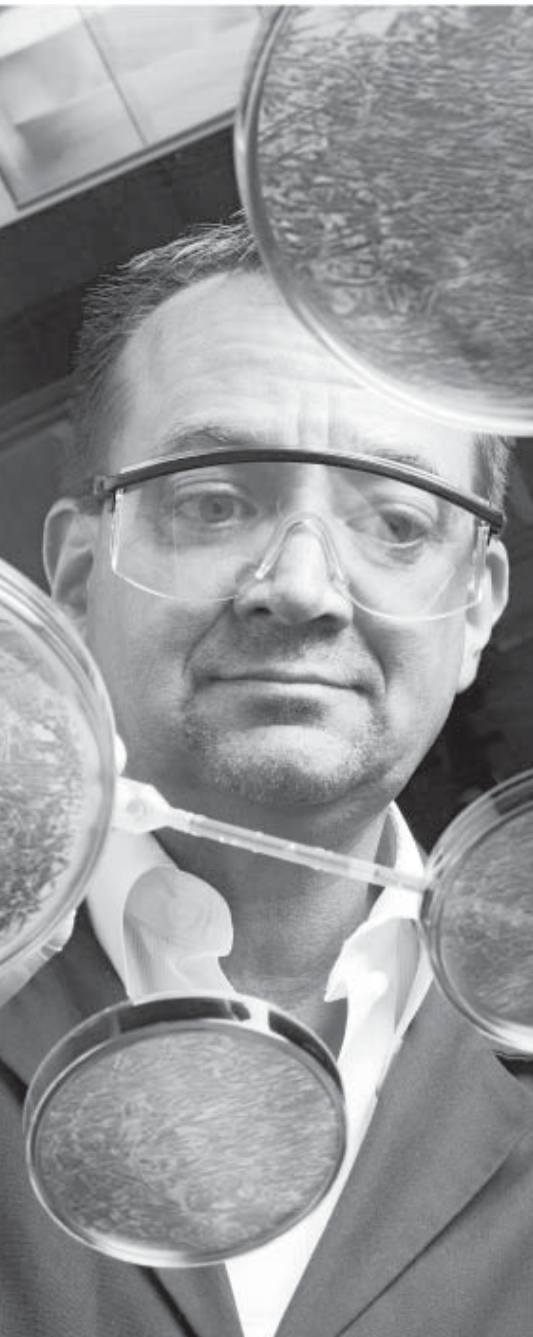
▶ สาหร่ายบางสายพันธุ์ผลิตน้ำมันไฮโดรคาร์บอน สิ่งที่ทำลายทางชีววิทยาคือการหาว่าสาหร่ายชนิดใดผลิตน้ำมันได้มากกว่าชนิดอื่นๆ

การผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพจากสาหร่าย

สาหร่ายสามารถเติบโตได้ทั้งในอุปกรณ์ Photobioreactors ที่เปิดหรือปิด และยังสามารถเติบโตได้ในแหล่งน้ำหรือผืนดินที่ไม่เหมาะกับการเพาะปลูก

เดฟ มาร์เลอร์ นักวิจัยของเอ็กซ์อนโมบิล กำลังตรวจสอบตัวอย่างสาหร่าย ซึ่งสามารถผลิตน้ำมันได้มากกว่า ๒,๐๐๐ แกลลอนต่อเอเคอร์ต่อปี

ผลิตภัณฑ์น้ำมันที่ได้ ประกอบด้วย น้ำมันเบนซิน น้ำมันอากาศยาน และน้ำมันที่ใช้ในเรือเดินสมุทร

สิ่งท้าทายและผลประโยชน์

การจะผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงจากสาหร่าย นับเป็นสิ่งท้าทายอีกประการหนึ่ง ตัวอย่างเช่น การนำเชื้อเพลิงที่ผลิตได้จากสาหร่ายออกจากห้องทดลองไปยังสถานีบริการน้ำมันจะเป็นงานใหญ่ ซึ่งต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของผู้เชี่ยวชาญด้านวิศวกรรม เคมี ชีววิทยา และนักวิทยาศาสตร์ในสาขาอื่นๆ เป็นเวลานานนับสิบๆ ปี ยิ่งกว่านั้น ยังไม่มีทางรู้ว่าต้นทุนการผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงจากสาหร่ายในปริมาณมากจะอยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่

“เราจำเป็นต้องมุ่งเน้นที่การพัฒนาเชื้อเพลิงที่สามารถใช้กับระบบการขนส่งและยานยนต์ในปัจจุบัน” มร. เบ็ก กล่าว “เราต้องพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมกับขั้นตอนและโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งที่มีอยู่ น้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพที่ผลิตโดยมีน้ำมันพื้นฐานจากสาหร่าย มีโครงสร้างโมเลกุลคล้ายคลึงกับน้ำมันเบนซินและน้ำมันดีเซล ดังนั้น เราจึงสามารถใช้โครงสร้างพื้นฐานที่เราใช้ในปัจจุบันได้ ซึ่งเป็นเรื่องที่เราไม่สามารถใช้กับแหล่งน้ำมันเชื้อเพลิงชีวภาพอื่นๆ ได้”

นอกจากนี้ น้ำมันเชื้อเพลิงพื้นฐานจากสาหร่ายยังมีข้อได้เปรียบที่สำคัญอีกด้วย เพราะสารไฮโดรคาร์บอนจากสาหร่ายสามารถผลิตโดยใช้ที่ดินและน้ำที่ไม่เหมาะในการปลูกพืชที่เป็นอาหาร ซึ่งต่างจากเชื้อเพลิงชีวภาพชนิดอื่นๆ เช่น ข้าวโพดและอ้อย ซึ่งมีการนำมาใช้ผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นปริมาณมากขึ้นแต่การทำเช่นนั้นส่งผลกระทบต่อปริมาณอาหาร การผลิตสาหร่ายไม่ต้องใช้ผืนดินที่ใช้ในการกลั่น

เนื่องจากสาหร่ายเจริญเติบโตโดยอาศัยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ การผลิตสาหร่ายจึงสามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ “สาหร่ายไม่ปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์” มร. เบ็ก กล่าว “แต่ใช้ก๊าซนี้ในการผลิตอาหาร และการผลิตสาหร่ายในเชิงพาณิชย์ก็จำเป็นต้องใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ปริมาณมาก”

แหล่งผลิตสาหร่ายขนาดใหญ่ อาจใช้ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในปริมาณมหาศาลที่เกิดจากโรงงานไฟฟ้า หรือโรงงานอุตสาหกรรมที่อยู่ใกล้เคียง ดังนั้น แหล่งผลิตสาหร่าย นอกจากจะสามารถผลิตน้ำมันพื้นฐานจากสาหร่ายแล้ว ยังสามารถทำหน้าที่ดักจับและเปลี่ยนก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ไปพร้อมๆ กัน

ยิ่งกว่านั้น สาหร่ายยังผลิตสารไฮโดรคาร์บอนในอัตราที่สูงกว่าพืชอื่น ๆ มาก ขณะนี้สาหร่ายที่ปลูกในพื้นที่หนึ่งเอเคอร์ สามารถผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงได้มากกว่า ๒,๐๐๐ แกลลอนต่อปี เปรียบเทียบกับน้ำมันถั่วเหลือง ๕๐ แกลลอน และน้ำมันปาล์ม ๖๕๐ แกลลอน ที่ผลิตจากพื้นที่ขนาดเท่ากัน

ข้อดีอีกประการหนึ่ง คือ ฤดูการผลิตของสาหร่าย ซึ่งสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี ในสระน้ำที่มนุษย์ขุดขึ้น หรือเครื่อง photobioreactors ซึ่งเปิดรับแสงอาทิตย์ในปริมาณมาก การเก็บเกี่ยวสาหร่ายสามารถทำได้ตลอดทั้งปี เปรียบเทียบกับการผลิตของพืชอื่น ๆ เช่น ข้าวโพด ซึ่งตามปกติแล้วจะเก็บเกี่ยวได้เพียงหนึ่งครั้งต่อปี

ส่วนประกอบในการผลิตสาหร่ายก็ไม่ซับซ้อนซับซ้อน อาศัยเพียงแสงอาทิตย์ น้ำ ก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ และสารอาหารบางอย่าง เนื่องจากการปลูกสาหร่ายไม่จำเป็นต้องใช้น้ำจืด จึงสามารถปลูกได้ในน้ำเค็มหรือน้ำกร่อย แม้แต่น้ำทิ้งที่ผ่านการบำบัดแล้วก็ใช้ปลูกสาหร่ายได้ เพราะมีสารอาหารสำหรับการเจริญเติบโตของสาหร่ายอยู่ในนั้น

“สาหร่ายเติบโตได้เร็วมาก” มร. มาร์เลอร์ กล่าว “คุณสามารถผลิตสาหร่ายต่อพื้นที่หนึ่งเอเคอร์ในปริมาณมากกว่าแหล่งเชื้อเพลิงชีวภาพอื่นถึงสามเท่า ซึ่งหมายถึงการใช้พื้นที่น้อยลงและใช้พลังงานในการผลิตน้อยลงด้วย”

มองไปข้างหน้า

เจฟฟ์ เบ็ก ยอมรับว่าการค้นหาความเป็นไปได้ที่จะผลิตน้ำมันจากสาหร่ายยังอยู่ในระยะเริ่มต้น

“เราเพิ่งเริ่มต้นเท่านั้น” เขากล่าว “และยังมีสิ่งที่เราไม่รู้อีกมากมาย เราต้องการทางออกที่ผนวกนวัตกรรมด้านชีววิทยาเข้ากับนวัตกรรมด้านกระบวนการทางเคมีและวิศวกรรม ความพยายามนี้ต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของบริษัทซึ่งมีพื้นฐานและความเป็นผู้นำในสาขาที่แต่ละบริษัทถนัด

“ท้ายที่สุด ความร่วมมือระหว่างเอ็กซ์อนโมบิลและ Synthetic Genomics นับเป็นโอกาสที่ดีที่จะเริ่มแนวทางใหม่ในการตอบสนองความต้องการด้านพลังงานของโลก”

ที่ห้องทดลองของ EMRE (จากซ้ายไปขวา) เดฟ มาร์เลอร์, เอมิล จาก็อบส์ และเจฟฟ์ เบ็ก จะทำงานอย่างใกล้ชิดกับนักวิจัยของ SGI ในการค้นคว้าวิจัยที่สำคัญ ซึ่งผนวกการศึกษาด้านวิศวกรรม, เคมี, ชีววิทยา และสาขาอื่นๆ อีกมากมาย

From pond to pump?

ExxonMobil joins forces with a leader in biotech research to develop the raw material for transportation fuels from an unlikely source.

An algae-covered pond may not be one of nature's most pleasing sights. But to scientists, it offers a tantalizing vision of the future for fuels made from renewable sources.

สรุป ปริทรรศน์

ผู้บริหารและพนักงานเอสโซ่ร่วมมอบคอมพิวเตอร์ และทุนการศึกษาแก่โรงเรียนบ้านซบใต้ จังหวัด นครราชสีมา

มร. โรเบิร์ต ไมเคิล คูเปอร์ ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) นำคณะผู้บริหารและพนักงาน มอบเครื่องคอมพิวเตอร์จำนวน ๑๐ เครื่อง ระบบอินเทอร์เน็ตและทุนการศึกษา แก่โรงเรียนบ้านซบใต้ จ.นครราชสีมา โดยมี นายปฐมฤกษ์ มณีเนตร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๔ เป็นผู้รับมอบ

เอสโซ่สนับสนุนโครงการเสริมสร้างศักยภาพด้านอาชีพแก่สตรีและเด็กในเขตแหลมฉบัง

มร. โรเบิร์ต ไมเคิล คูเปอร์ ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ บริษัท เอสโซ่ฯ มอบเงินจำนวน ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่นายมีชัย วีระไวทยะ นายกสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน เพื่อใช้ในโครงการเสริมสร้างศักยภาพด้านอาชีพ แก่สตรีและเด็ก

บริษัทเอสโซ่ฯ ตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมทักษะของสตรีและเด็กเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยจะดำเนินกิจกรรมโครงการในพื้นที่กว่า ๑๐ ชุมชน รอบโรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ เขตแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี เพื่อสอนทักษะการฝีมือ จัดหาอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งความรู้ในการจัดการธุรกิจเพื่อการพัฒนาชุมชนและเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนอย่างยั่งยืน

โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชารับมอบเกียรติบัตรในโครงการธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมจากกระทรวงอุตสาหกรรม

นายไพโรจน์ ศติวงศ์ภักดี ผู้จัดการประชาสัมพันธ์ และบริหารสำนักงาน โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา บริษัท เอสโซ่ฯ รับมอบเกียรติบัตร จากนายโกศล ใจรังษี รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เนื่องจากโรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชาผ่านเกณฑ์ธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม ของกระทรวงอุตสาหกรรม โดยโครงการนี้มุ่งเน้นการส่งเสริมกิจกรรมการป้องกันและรักษาสิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชน และสังคมท้องถิ่น โดยพิธีมอบจัดขึ้น ณ โรงแรมเซ็นจูรี่ พาร์ค กรุงเทพฯ เมื่อเร็วๆ นี้

เอสโซ่สนับสนุนมูลนิธิช้างแห่งประเทศไทย

นายอิศรา สุนทรวิภาต (ซ้าย) ที่ปรึกษาประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ฯ มอบเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ รศ. น.สพ. ปานเทพ รัตนากร (ขวา) เลขาธิการมูลนิธิช้างแห่งประเทศไทย เพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ช้างให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและกว้างขวางโดยการวิจัย ค้นคว้าและการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม เสริมสร้างสภาพแวดล้อมให้เกิดความเป็นอยู่ที่เหมาะสมทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิตแก่ช้างเลี้ยง เพิ่มมาตรฐานคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การให้ความช่วยเหลือช้างที่ได้รับบาดเจ็บ รวมถึงการฝังไมโครชิปหรือตัวเลเซอร์รหัสอิเล็กทรอนิกส์ถาวรบริเวณหลังใบหูด้านซ้าย เพื่อจดทะเบียนและสำรวจสำมะโนประชากรช้าง สำเนาตัวรูปพรรณอย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันการลักลอบปลอมแปลง นำช้างป่ามาสวมทะเบียนเป็นช้างเลี้ยง และลักลอบค้าช้างระหว่างประเทศ

สนับสนุนโรงเรียนในท้องถิ่นพัฒนาคุณภาพการศึกษา

นายมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล กรรมการและผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ฯ มอบเงินจำนวน ๕๐,๐๐๐ บาท แก่นายคุณ พุดซ้อน รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต ๒ เพื่อใช้ในการพัฒนาภูมิทัศน์และแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนวัดเกาะเชิงหวาย เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา พิธีมอบจัดขึ้นที่โรงเรียนวัดเกาะเชิงหวาย จังหวัดสระบุรี

เยาวชนไทยร่วมใจรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล

โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา ร่วมกับสถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเล มหาวิทยาลัยบูรพา จัดค่ายฝึกอบรมโครงการ ‘เยาวชนไทยร่วมใจรักษ์สิ่งแวดล้อมทางทะเล’ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้และปลูกจิตสำนึกแก่เยาวชนในชุมชนแหลมฉบังให้ตระหนักถึงปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งให้เยาวชนสามารถติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเลเบื้องต้นได้ด้วยตนเอง

เอสโซ่ร่วมงาน USA Fair 2009

มร. โรเบิร์ต ไมเคิล คูเปอร์ (ที่ ๓ จากซ้าย) ประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ บริษัท เอสโซ่ฯ ต้อนรับเอกอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา ประจำประเทศไทย มร. เอริก จี. จอห์น (ที่ ๔ จากซ้าย) ที่บุนนิตบรรณาธิการของเอสโซ่/เอ็กซอนโมบิล ในงาน USA Fair 2009 โดยมี นายสมชาย สงวนศักดิ์ (ซ้าย) ผู้จัดการขายผลิตภัณฑ์หล่อลื่นยานยนต์ และนายมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล (ที่ ๒ จากซ้าย) กรรมการและผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ ให้การต้อนรับ

เอสโซ่ ร่วมงาน USA Fair 2009 - Clean & Green ซึ่งจัดขึ้นโดยหอการค้าอเมริกันในประเทศไทย (AMCHAM) และสถานทูตอเมริกาประจำประเทศไทย ระหว่างวันที่ 19-22 พฤศจิกายน ที่ห้องรอยัลพาราคอน สยามพาราคอน

ผู้ที่เยี่ยมชมบุนนิตบรรณาธิการของเอ็กซอนโมบิล จะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของเอ็กซอนโมบิล เช่น ยานยนต์ที่ก้าวหน้า เทคโนโลยีด้านน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งการพัฒนา น้ำมันเชื้อเพลิงจากสาหร่าย (Algae) ที่สำคัญมีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมในการรักษาสิ่งแวดล้อมของเอสโซ่และเอ็กซอนโมบิลในประเทศไทย โดยร่วมกับหน่วยงานต่างๆ อาทิ การอนุรักษ์ป่าชายเลนบริเวณคุ้งกระเบน

โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่มอบทุนการศึกษา

มร. มาร์ค เอล นอร์ธคัท (ที่ ๓ จากซ้าย) กรรมการและผู้จัดการโรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา บริษัท เอสโซ่ฯ มอบเงินทุนการศึกษาจำนวน ๒๘๖ ทุน รวม ๓๓๗,๖๐๐ บาท ให้แก่นายสุนทร รัตนวาระ (ที่ ๔ จากซ้าย) รองผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี ประธานในพิธีมอบทุนการศึกษาดังกล่าวให้แก่นักเรียนที่ขาดแคลนในเขตอำเภอศรีราชา ที่โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชา จ.ชลบุรี

ทุนการศึกษาที่มอบให้แก่นักเรียนนี้ได้จากดอกผลของกองทุนการศึกษาโรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชาและเงินบริจาคจากพนักงานโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสนับสนุนให้นักเรียนที่มีความประพฤติดี ตั้งใจเรียน ได้มีโอกาสทางการศึกษา

โครงการหมู่บ้านอายุ

โรงกลั่นน้ำมันเอสโซ่ศรีราชาร่วมกับชุมชนกันชนาง ปลูกต้นไม้ในวันแม่เพื่อเป็นส่วนหนึ่งใน “โครงการหมู่บ้านอายุ” ที่รณรงค์ให้ชุมชนช่วยกันดูแลรักษาบ้านของตนเองให้สะอาดสวยงามและน่าอยู่ โดยจะมีการประกวดเพื่อให้คะแนนและตัดสินกันตอนปลายปี ชาวบ้านจึงร่วมด้วยช่วยกันทำความสะอาดบ้านและปลูกต้นไม้เพิ่มความร่มรื่นในชุมชน

เอสโซ่สนับสนุนการจัดงานแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๕๕

นายมงคลนิมิตร เอื้อเชิดกุล (ที่ ๓ จากขวา) กรรมการและผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ฯ มอบเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ ดร.อุทัย ดุลยเกษม (ที่ ๔ จากซ้าย) อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อสนับสนุนการจัดงานศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ ๕๕ เมื่อเร็วๆ นี้ ณ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร

บริษัท เอสโซ่ฯ ให้การสนับสนุนการจัดงานศิลปกรรมแห่งชาติอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ ๒๘ ในปีนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ศิลปินไทย ได้มีโอกาสเผยแพร่ผลงานและยกระดับมาตรฐานงานด้านศิลปะให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางต่อสาธารณชนทั้งในและต่างประเทศ

พลังแห่งศักยภาพ พลังงานที่เราภูมิใจ

บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) และ บริษัทในเครือเอ็กซอนโมบิล มุ่งมั่นนำประสบการณ์กว่าร้อยปีในประเทศไทยมาสร้างสรรค์บริการด้านพลังงาน เพื่อมอบหมายความพึงพอใจให้คนไทย และ ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศไทย ให้รอดหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

ในแต่ละวัน ผลิตภัณฑ์ที่เปี่ยมคุณภาพหลากหลายจากโรงกลั่นระดับโลกมาตรฐานโลก ของเอสโซ่ที่ศรีราชา จะขนส่งผ่านทางท่อส่งน้ำมัน ทางเรือ และ ทางรถบรรทุก ไปยังเครือข่ายสถานีบริการเอสโซ่ และ ช่องทางการจัดจำหน่ายทั่วประเทศ

เราภูมิใจที่ได้ตอบสนองความต้องการของคนไทยหลายล้านคนด้วยผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมที่มีคุณภาพ ด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมไทย พร้อมความมุ่งมั่นที่จะช่วยสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศไทย และชาวไทยอย่างต่อเนื่อง

เราพร้อมกันประสานพลังแห่งศักยภาพเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ เพื่อคุณ

esso.co.th

เครื่องหมายการค้าของเอ็กซอนโมบิล

ExxonMobil
มุ่งมั่น สร้างสรรค์พลังงานโลก™

บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) ๓๑๙๕/๑๗-๒๙ ถนนพระราม ๔ ตู๊ ป.ณ. ๑๘๘ กรุงเทพมหานคร โทร. ๐-๒๒๖๒-๔๐๐๐
ความรู้คือประทีป เป็นวารสารราย ๓ เดือน จัดพิมพ์และเผยแพร่เป็นอนินนทานการโดยฝ่ายประชาสัมพันธ์ บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มาตั้งแต่ปีพุทธศักราช ๒๕๐๒
ความเห็นหรือข้อเสนอแนะใดๆ ที่ปรากฏในวารสารนี้ ย่อมเป็นของผู้ประพันธ์เอง บริษัท เอสโซ่ฯ ไม่จำเป็นต้องเห็นพ้องด้วยเสมอไป
ออกแบบ บริษัท เวิร์ค อีฟ ครีเอทีฟ กรุ๊ป จำกัด โทร. ๐-๒๕๘๘-๘๕๐๐-๑ พิมพ์ที่ บริษัท เพอร์เฟกต์ พรินท์ แอนด์ แอ็ดเวอร์ตีซิ่ง จำกัด โทร. ๐-๒๕๓๓-๘๘๒๒